parkeerhoven en binnenpleinen

de parkeertuin

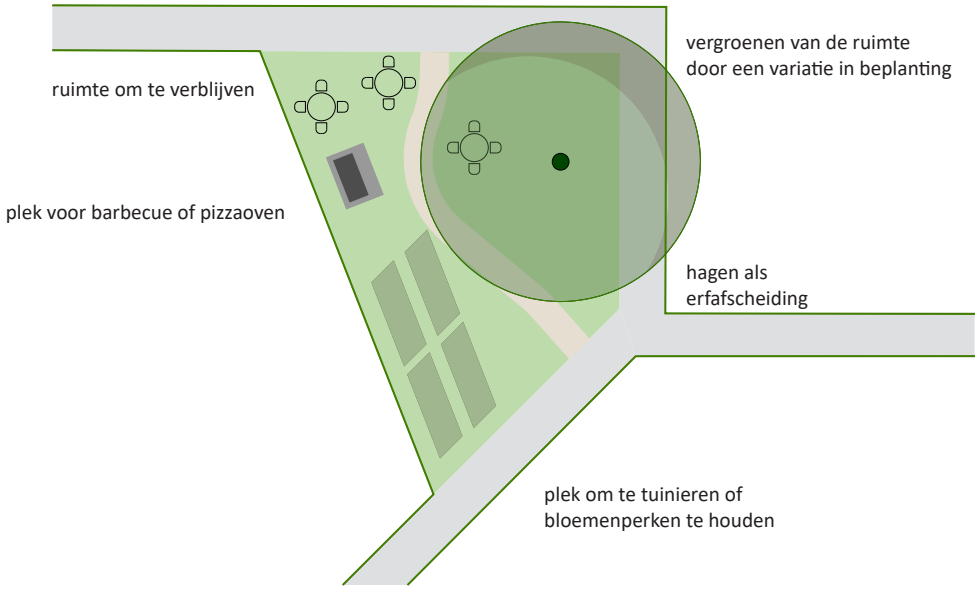
Ook als er een efficiëntere indeling voor parkeren wordt gemaakt in de binnenhoven is er ruimte voor kleine gemeenschappelijke tuinen voor bewoners. Daarbij valt te denken aan:

- Een gemeenschappelijke, representatieve 'voortuin' voor de nieuwe portiek aan de zijde van de parkeervoorziening. Deze tuin wordt in samenhang met de portiek ontworpen;
- Een grotere 'bloktuin'; waarvoor bewoners zelf met ideeën en wensen komen. Als voorbeeld zijn moestuinen, zitjes en pizzaovens weergegeven;
- De 'milieutuin'; een concentratie van de vuilcontainers in het midden van de parkeerplaats zodat het niet het eerste is wat je ziet als je het hof binnenkomt;
- Een compacte opstelling van speeltoestellen op een besloten, veilige plek.

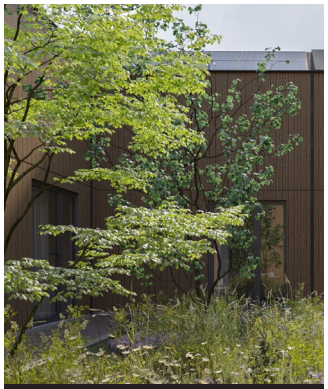
In de herinrichting van de parkeervoorzieningen ontstaat door de consequente toepassing van 'de 45 graden hoek' steeds een driehoekige of trapeziumvormige basisvorm voor de tuinen. De dominantie van de parkeerrichting kan worden verzacht door de toepassing van een strooisel van bomen. Extra bomen is van belang om de temperatuur van de verharding (en auto's) in de zomer niet te hoog te laten oplopen.

De schuttingen worden aan het beeld onttrokken door er een nieuwe gemengde haag voor te plaatsen. Bewoners hebben dan zelf de keuze om de eigen schutting te verwijderen om zo ook aan de tuinzijde een groen beeld te krijgen. Door de toepassing van verschillende soorten hebben de bewoners ook medezeggenschap over wat er aan hun eigen tuin grenst (keuze uit palet).

Het hof blijft openbaar toegankelijk bij de entrees voor auto's en fietsers. Er moeten immers ook hulpdiensten en vuilophalers kunnen komen. Maar het is wel wenselijk om een meer symbolische poort te plaatsen zodat bezoekers begrijpen dat het de entree van een besloten hof betreft.

voorbeeldUitwerking binnenplein

variatie in groen

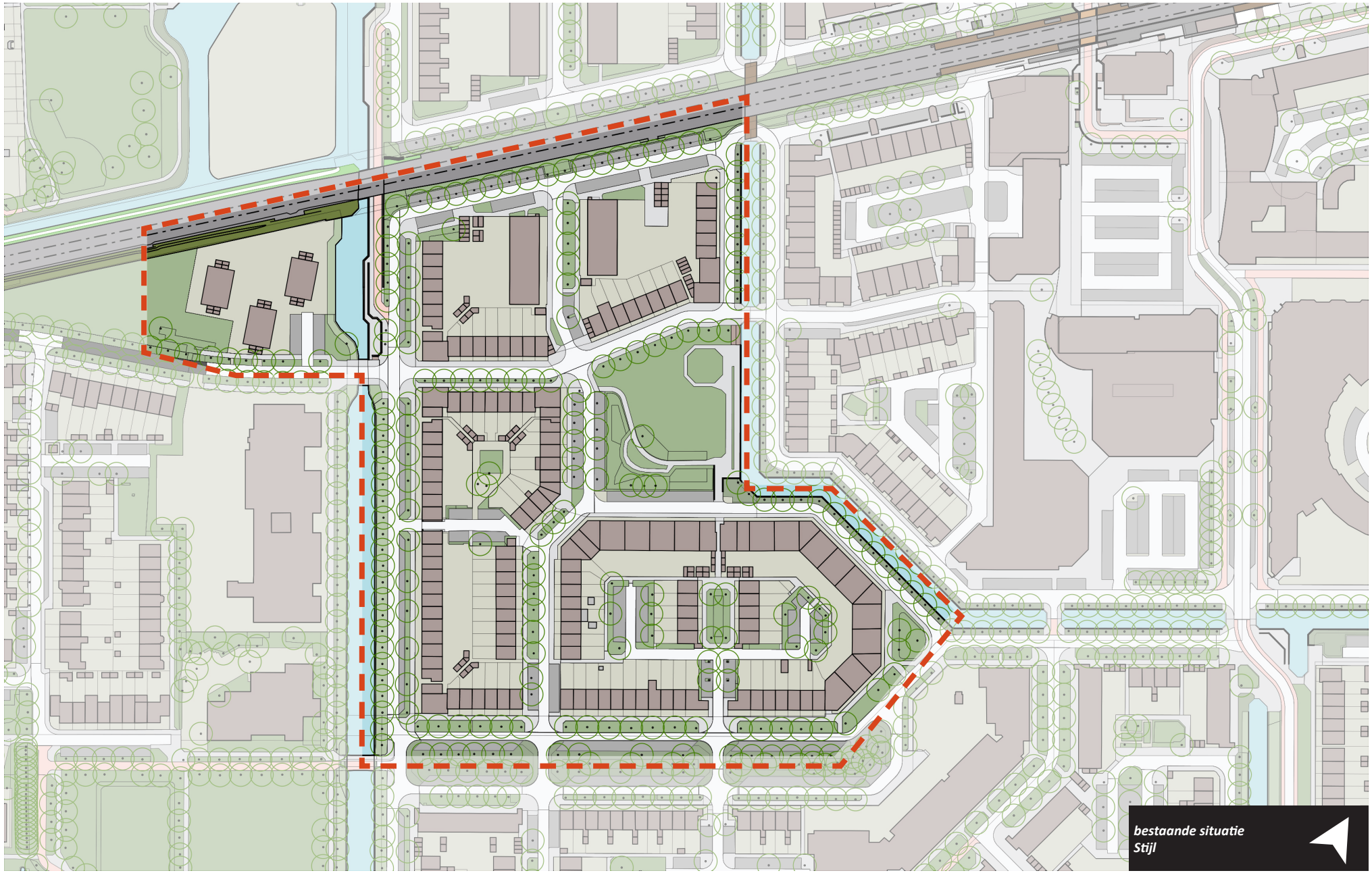

verblijfsplek

moestuin of bloemenperk

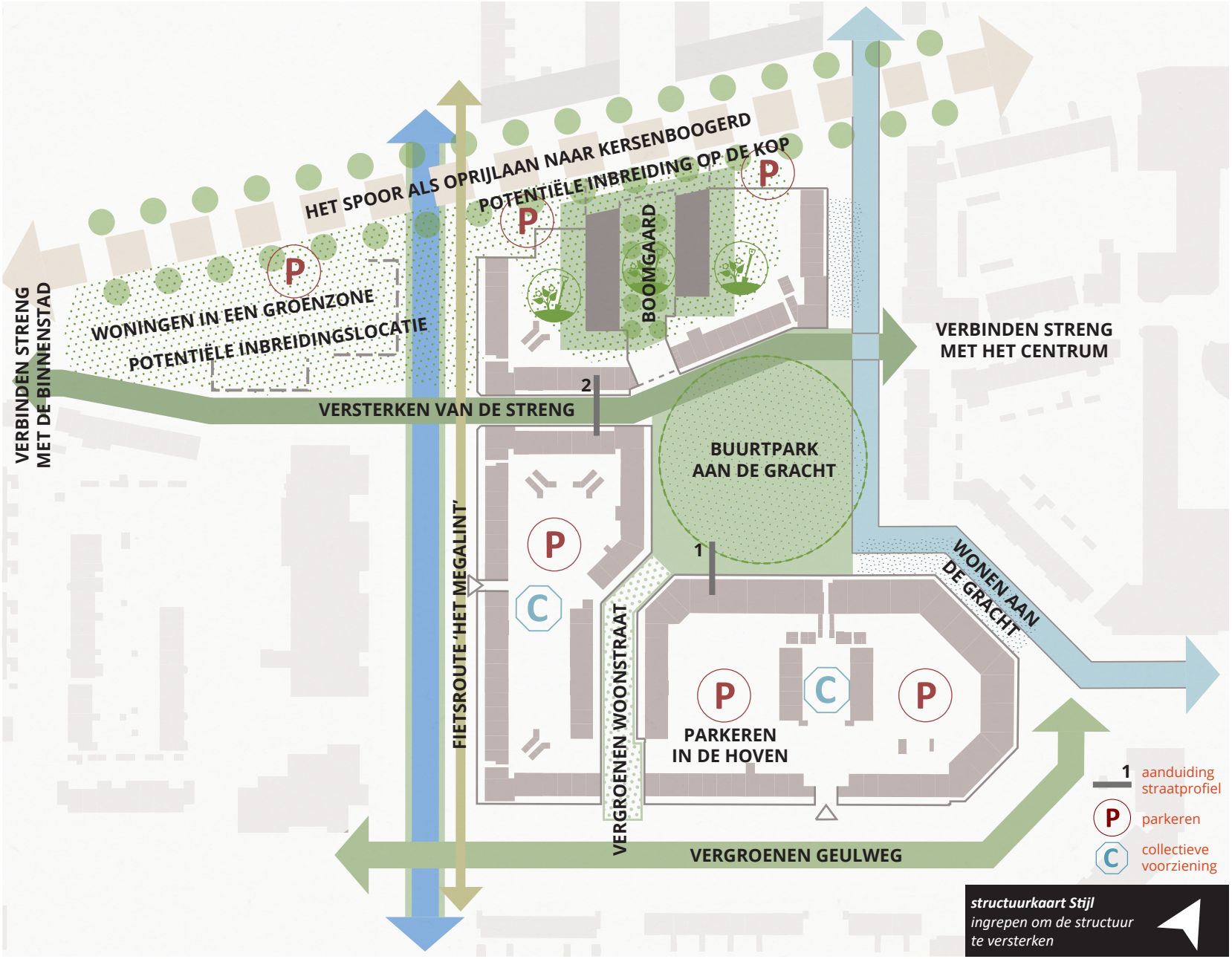

pizzaoven of barbecue

STIJL/MESSING/GROEF

bestaande situatie

structuur van de buurt

maatregelen

- Parkeren primair oplossen in de binnenhoven van de bouwblokken en in de openbare ruimte reguleren in parkeervakken;
- Brandgangen afsluiten, kruip-door-sluip-door routes eruit halen;
- Portieken afsluiten d.m.v. hekwerken, nieuwbouw portieken of een nieuw portiek gecombineerd met een inbreiding;
- Streng versterken: op de streng is de auto te gast en er wordt niet geparkeerd;
- Zorgen voor een meer diverse sociaaleconomische samenstelling van de wijk middels inbreiding(en);
- Inbreidingen op plekken waar het de structuur versterkt;
- Het spoor benaderen als oprijlaan Kersenboogerd in;
- Relatie tussen de woning en openbare ruimte versterken;
- Straten vergroenen en waar het kan eruit halen of eenrichtingsverkeer introduceren;
- Park versterken, park van gevel tot gevel;
- Woningen aan de gracht meer laten profiteren van hun positie aan de gracht;
- Zone tussen spoor en streng beschouwen als woningen in een groenzone;
- Vergroenen van de Geulweg door anders organiseren van het parkeren.

mobiliteit en parkeren

probleem

Parkeren wordt op dit moment als een probleem ervaren. Het beeld heerst dat er een overmaat aan parkeerplaatsen is en dat het opheffen van parkeerplaatsen dus een kwaliteitsverbetering is. Het werkelijke probleem is dat men niet parkeert op de daarvoor bestemde locaties. Er wordt veel op de straat geparkeerd, nabij de woning en zichtbaar vanuit de woning. De binnenhoven (die zijn ingericht als parkeerhoven) zijn daarentegen nagenoeg leeg. Bewoners parkeren daar liever niet omdat ze het als onveilig ervaren.

aanpak

Voor Centrumgebied Kersenboogerd kiezen we voor een ander parkeerbeleid: parkeren vindt alleen nog plaats in daarvoor aangewezen vakken. Deze worden verbeterd en we zorgen ervoor dat er voldoende zijn. De straatprofielen waar niet geparkeerd mag worden zullen zo worden ingericht dat men niet meer illegaal op de rijbaan kan parkeren.

Voor deze buurt kiezen we ervoor om het parkeren zoveel als mogelijk te concentreren en realiseren in de parkeerhoven. Parkeerdruk op straat wordt verplaatst naar de hoven. Deze worden opnieuw ingericht zodat ze efficiënter kunnen worden gebruikt. Het gevoel van onveiligheid wordt aangepakt door de parkeerhoven meer af te sluiten; alle toegangen behalve de inrit voor de auto's worden afgesloten met poorten of bebouwing. In de grote parkeerhoven kan nabij portieken e.d. ook nog aan een collectieve invulling worden gedacht. Voor de potentiële inbreidingslocaties wordt de parkeerbehoefte (met uitzondering van bezoekersparkeren) op eigen terrein opgelost.

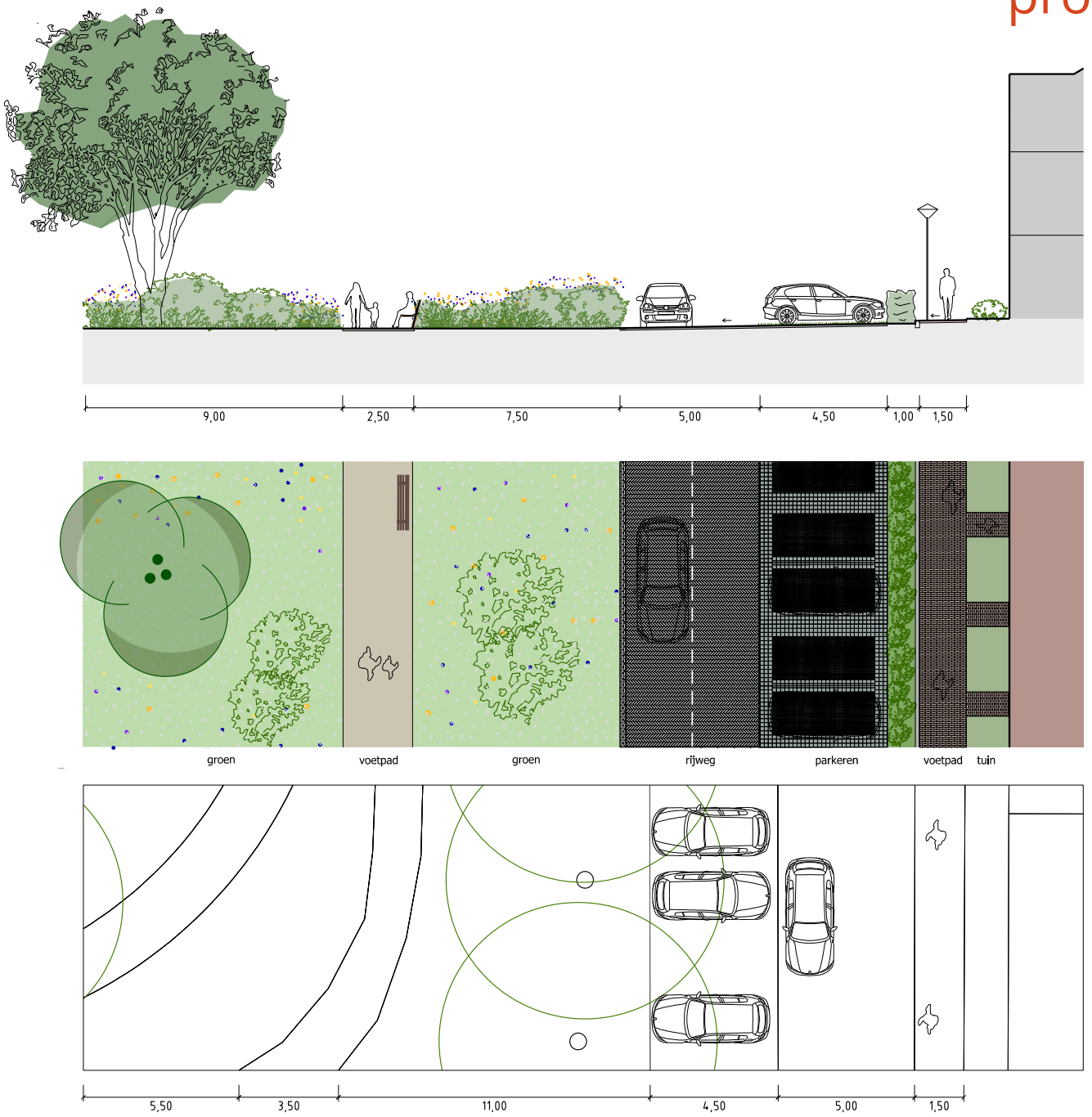
strategie

Voor het parkeren wordt ingezet op een strategie die gericht is op het realiseren van een parkeerdruk waardoor bewoners de parkeerhoven gaan gebruiken. Buiten de parkeerhoven worden in eerste instantie zo min mogelijk parkeerplaatsen gerealiseerd.

Voor de op te stellen inrichtingsplannen wordt in samenspraak met de gemeente een getal bepaald tussen de geldende norm en de feitelijke parkeerbehoefte die volgt uit parkeertellingen. In de inrichtingstekeningen worden de plekken waar op termijn kan worden doorgegroeid naar de geldende norm wel al aangewezen. Mocht de situatie zich voordoen dan kan 'groen' relatief eenvoudig worden ingeruild voor 'grijs'. Deze strategie zal vooraf goed aan bewoners moeten worden uitgelegd.

profiel 1: aan het buurtpark

problematiek

De randen tussen het buurtpark en de bebouwing zijn ondoordringbaar door te hoog opgaande struweelbeplanting en dwarsparkeerplaatsen. Dit zorgt voor een fysieke scheiding van het park wat het visueel en functioneel kleiner maakt en de zichtrelaties tussen park en woningen belemmert.

aanpak

Om dit probleem op te lossen moet de groenzone in de rand flink worden uitgedund. Dit zorgt voor extra licht en zicht in en door het park. Daarnaast wordt het parkeren naar de kant van de woningen gebracht wat het buurtpark visueel groter maakt en zorgt dat de open ruimte dichter bij de woningen komt. Om de woningen en het parkeren te scheiden wordt een haag aangeplant die laag genoeg is om overheen te kijken, maar wel de auto's uit het zicht weghaalt. Daarnaast is het ook een manier om het licht van de parkerende auto's uit de woning te houden. De haag biedt regelmatig een opening naar het voetpad.

haag als erfafscheiding

uitdunnen van begroeiing

profiel 2: streng

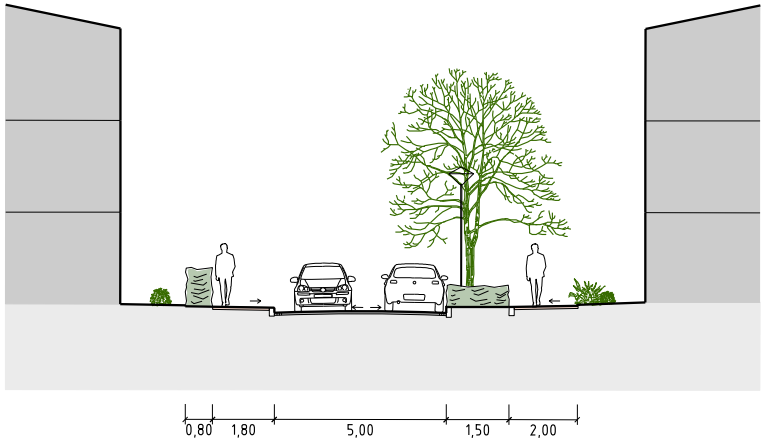
problematiek

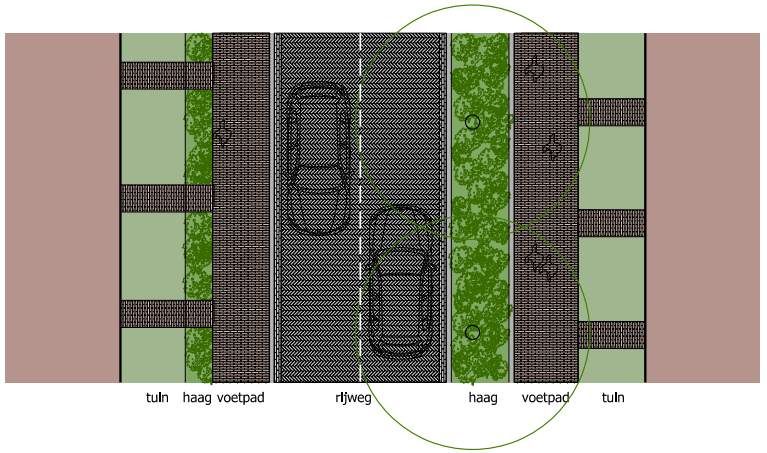
De streng ter hoogte van Stijl zou een parkeervrije ‘fietsstraat’ richting het centrum moeten zijn. Momenteel is het profiel breed genoeg om nog een auto te parkeren tegen de stoepband (“de rest rijdt er maar omheen”). Het aanwezige groen bestaat vooral uit gras en bomen en heeft weinig gebruiks- en ecologische waarde.

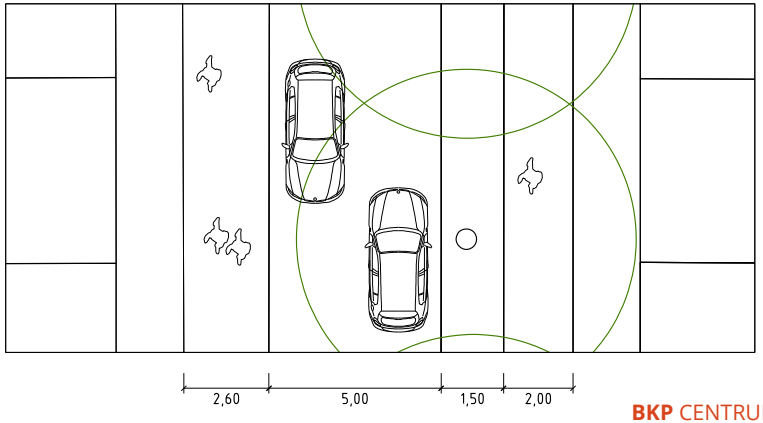
aanpak

Voor de parkeerfunctie wordt ruimte gemaakt op de binnenterreinen. Om hier toch 2 rijrichtingen voor autoverkeer te kunnen behouden moet op een andere manier duidelijk worden gemaakt dat hier niet geparkeerd kan worden. Dit wordt bereikt door een witte markeringslijn aan te brengen in het midden van de straat, al dan niet onderbroken. De boodschap aan de weggebruiker is dat hij de auto hier niet zomaar stil kan zetten en dat de fietser een gelijkwaardige plek heeft in het straatprofiel.

Aan beide zijden wordt ruimte gemaakt voor hagen. Ze begrenzen op een nette manier de individuele voortuinen en benadrukken de lineaire route van de streng richting centrum.

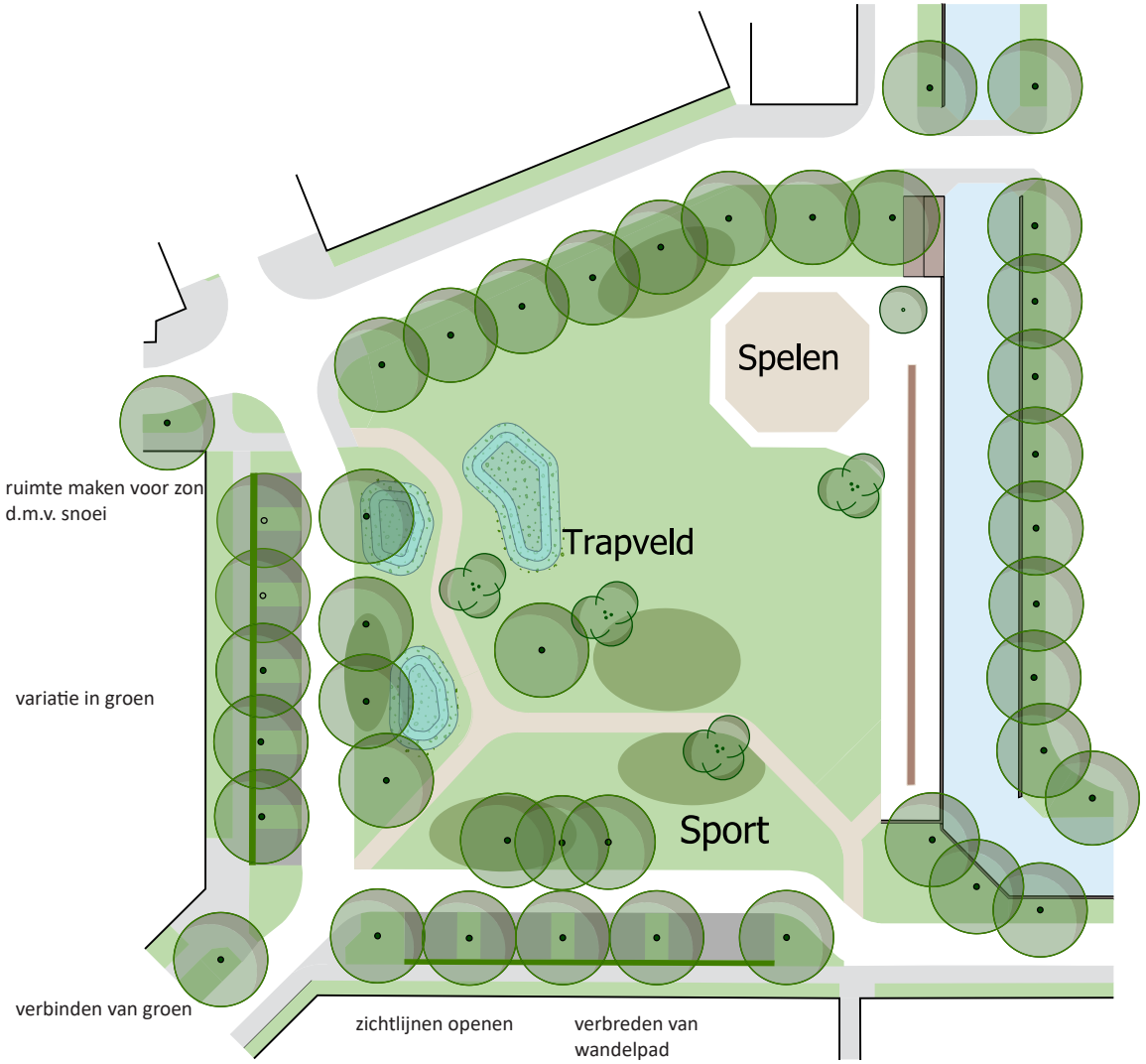

bloemijke grasstrook

haag als erfafscheiding

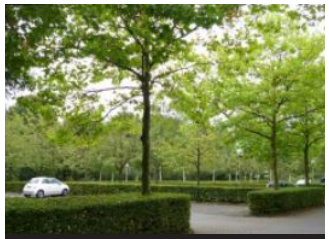
maatregelen buurtpark

problematiek
Net als veel andere plekken in het gebied is het buurtpark hier volledig gedomineerd door dicht groen. Het blokkeert het zicht op het buurtpark, maakt het donker en somber en verkleint het buurtpark zowel visueel als functioneel.

aanpak
De randen van het buurtpark worden uitgedund om meer zicht te krijgen en de donkere plekken lichter te maken. De paden worden breder gemaakt om wandelen aantrekkelijker te maken en verblijven in het buurtpark meer ruimte te geven. De routing van de paden sluit beter aan op de aangrenzende buurtstraten; het buurtpark is zo beter verankerd in de buurt. De kwaliteit van de lagere kade aan de gracht en de bestaande speelplek blijft behouden.

Door het verwijderen van het dichte struweel ontstaat aan de zuidzijde ruimte voor een extra sport- en spelplek voor senioren.

haag rondom parkeren

bloemrijk grasland

uitdunnen ven begroeiing

spelen

voorbeelduitwerking
buurtpark Stijl

maatregelen op blokniveau

maatregelen

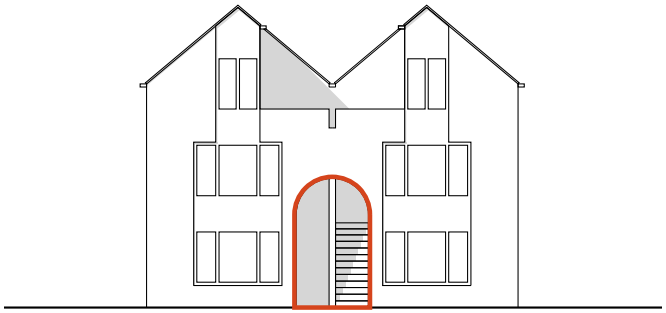
- Afsluitbare portieken realiseren i.p.v. openbare trapopgangen, in geval van de centrale blokken een nieuw portiek bouwen;
- Binnenhof primair inrichten als collectieve tuinen;
- Hof afsluiten middels groene hagen afsluitbare poorten in de brandgangen en een ‘open poort’ t.p.v. de ingang aan de zuidzijde;
- Relatie tussen de tuinen en de hof versterken door een ‘hagenproject’, schuttingen vervangen door lagere hagen en tuinen van de woningen verkleinen tot een privé terras ten gunste van de collectieve tuin;
- Bovenwoningen middels trappen direct toegang geven tot de collectieve tuinen;
- Relatie tussen wonen en openbare ruimte versterken door aanpakken van de plint;
- Bergingen reorganiseren in het nieuwe portiekvolume, rijen bergingen aan de openbare ruimte voorkomen;
- Erfafscheidingen vergroenen;
- Hekwerken van de galerijen vernieuwen;
- Daken voorzien van nieuwe dakpannen en PV-panelen;
- Centrale collectieve tuin als boomgaard realiseren;
- Woningen aan de gracht pandsgewijs aanpakken;
- Parkeren concentreren in parkeerkoffers aan de spoorzijde;
- Een nieuwe kop als potentiële inbreidingslocatie in combinatie met sloop en vervangende nieuwbouw van de beneden-bovenwoningen aan Stijl.

blok 18+19
als casus voor de ingrepen op blokniveau in Stijl

portieken

anoniem en openbaar portiek

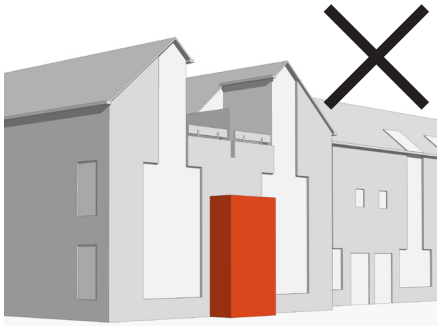

de portieken zijn vormgegeven
met een karakteristieke rondboog

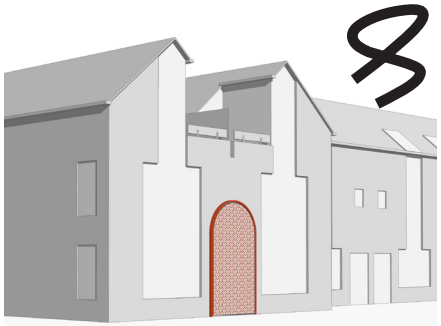

een sterk gearticuleerde entree

warm en eenvoudig interieur

gelaagdheid in het ontwerp

een beeld over de gehele hoogte

een anoniem doosje tegen de gevel geplakt

een hekwerk als afsluiting

een gebouwd portiek

problematiek

De verschillende typen gestapelde woningen in Stijl hebben allemaal trapopgangen die voor iedereen toegankelijk zijn. Dit geldt voor de woningen met een galerij-ontsluiting maar ook voor de woningen met een portiekontsluiting. Sommige portieken zijn tevens doorgangen naar achtergelegen brandgangen.

De open trappen en de positionering van doorgangen en vrijstaande trappenhuizen veroorzaken veel sociaal onveilige situaties.

aanpak

In voorkomende gevallen zullen trapopgangen worden afgesloten. Dat betekent dat woningen een adres krijgen aan de straat in plaats van bovenaan een trap of galerij. De beneden-bovenwoningen aan Stijl krijgen een nieuwgebouwd portiek dat tevens ruimte biedt aan bergingen voor deze woningen. Hiermee kunnen de groepjes bergingen die her en der staan worden gesloopt. Dit biedt kansen voor een beter openbare en/of collectieve ruimte.

Afsluiten van trapopgangen kan middels hekwerken of gebouwde portieken. Naast afsluiten dient ook bijzonder aandacht te worden besteed aan de verlichting om de sociale veiligheid van de trapopgangen te verbeteren.

architectuur

Inspiratiebron voor de architectuur van de nieuwe portieken is de bestaande architectuur van deze buurt. Een karakteristiek architectonisch element dat te vinden is in deze buurt zijn de grote ‘gaten’ rondboogvormige gevelopeningen. De uitdaging is om deze herkenbare vorm uit te buiten voor de nieuw vorm te geven portieken.

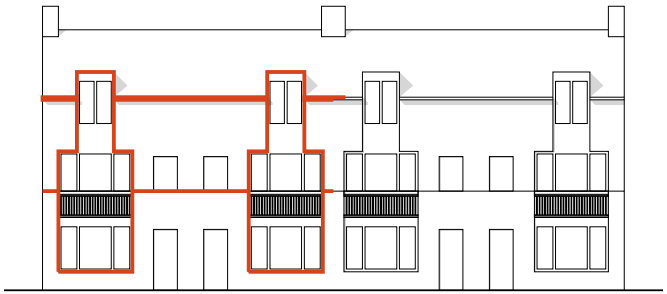
De nieuwe portiekvolumes, tezamen met het groot onderhoud aan de woningen (onder andere nieuwe hekwerken en nieuwe dakpannen) zorgen voor een verrijking van het beeld van de buurt. De materialen sluiten nauw aan bij het huidige materialenpalet, ze zoeken niet naar contrast maar naar verrijking van het palet.

portieken

portieken aan Stijl

Deze portieken behoeven nog verdere toelichting. De problematiek en aanpak is dezelfde maar de architectuur is mogelijk complexer. In geval van inbreiding zullen de nieuwe portieken naast de oudbouw ook de nieuwbouw bedienen. Qua volume zullen ze dan meer fungeren als een schakel tussen nieuwbouw en oudbouw dat vertaalt zich in een andere aanpak.

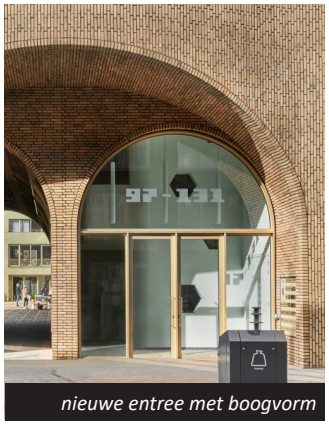
In dit geval is de architectuur bemiddelend tussen nieuwbouw en oudbouw en minder sterk geënt op de bestaande architectuur. Nog altijd kan er geput worden uit de bestaande kenmerken maar meer met een twist.

- verticaal
- 'omgekeerd melkmeisje'
- doorbroken daklijn

anoniem en openbaar portiek

nieuwe entree met boogvorm

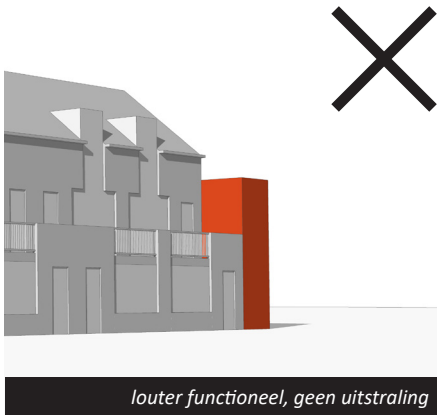
nieuwbouw geïnspireerd bestaand

portiek als schakel

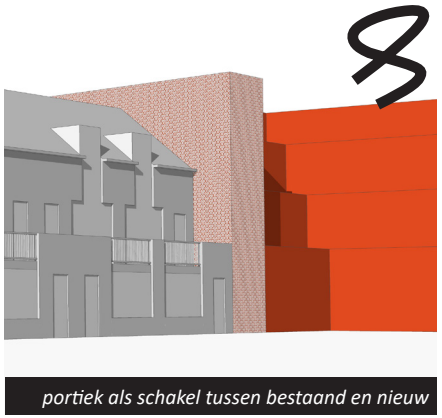
hoge entreehal

louter functioneel, geen uitstraling

geïnspireerd door bestaande architectuur

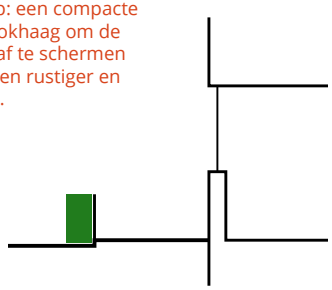

portiek als schakel tussen bestaand en nieuw

uniforme groene erfafscheiding

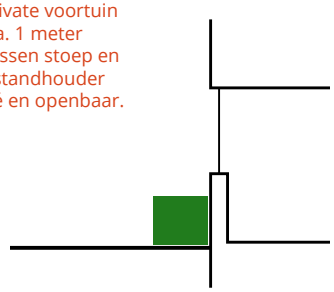
basisingreep: een compacte uniforme blokhaag om de voortuinen af te schermen zorgt voor een rustiger en groen beeld.

blokhaag tegen de gevel

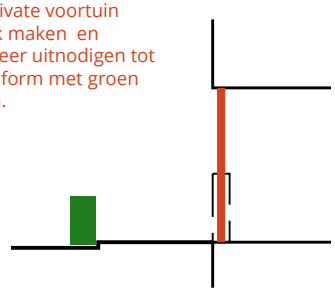
optie #1: private voortuin opheffen, ca. 1 meter blokhaag tussen stoep en gevel als afstandhouder tussen privé en openbaar.

pui die direct toegang geeft tot de voortuin

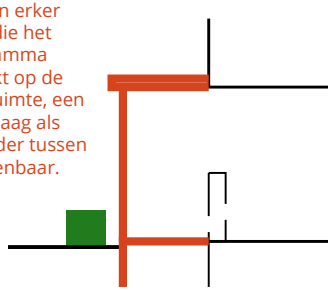
optie #2: private voortuin toegankelijk maken en daarmee meer uitnodigen tot gebruik, uniform met groen afschermen.

een repetitie van witte doosjes

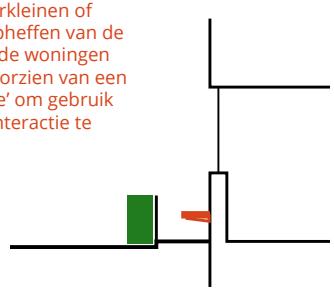
optie #3: een erker toevoegen die het woonprogramma meer betrekt op de openbare ruimte, een kleine blokhaag als afstandhouder tussen privé en openbaar.

een muurbankje

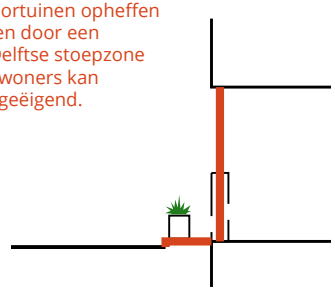
optie #4: verkleinen of helemaal opheffen van de voortuinen de woningen collectief voorzien van een 'muurbankje' om gebruik en sociale interactie te stimuleren.

Delftse stoep

optie #5: voortuinen opheffen en vervangen door een compacte Delftse stoepzone die door bewoners kan worden toegeëigend.

problematiek

Op veel plekken in deze buurt treffen we voortuinen aan die niet of nauwelijks gebruikt worden en er daarom rommelig en versleten bij liggen. Daarnaast is er bij de gestapelde woningen de merkwaardige situatie dat voortuinen niet direct vanuit de eigen woning toegankelijk zijn maar enkel via de portiek. Dit komt het gebruik en onderhoud niet ten goede.

aanpak

Om deze situaties te verbeteren zijn enkele mogelijke ingrepen ontwikkeld die afhankelijk van de specifieke locatie ingezet kunnen worden.

De basisingreep is een compacte, uniforme, haag die wordt geplaatst tussen de voortuin en het trottoir.

Op plekken waar een voortuin door afmeting of oriëntatie niet gebruikt wordt en waar de toekomstige verwachting ook is dat deze niet zal worden gebruikt kan gekozen worden om de voortuin in zijn geheel op te heffen. Een gedeelte kan dan toegevoegd worden aan het trottoir en een gedeelte zal worden benut om een blokhaag te positioneren die fungeert als afstandhouder tussen publiek en privé.

Een andere optie is om de voortuin bereikbaar te maken vanuit de woningen door de gevelopeningen op de begane grond uit te zagen tot de vloer. Hierdoor ontstaat een situatie waarbij het gebruik een stuk vanzelfsprekender wordt en de kans op verrommeling minder aanwezig is. Deze voortuinen zullen allemaal met één uniforme groene haag worden afgeschermd.

De meest ingrijpende optie is een erker realiseren in plaats van een voortuin. Hiermee wordt extra oppervlak aan de woning toegevoegd en een woonruimte met meer directe betrokkenheid op de straat gerealiseerd.

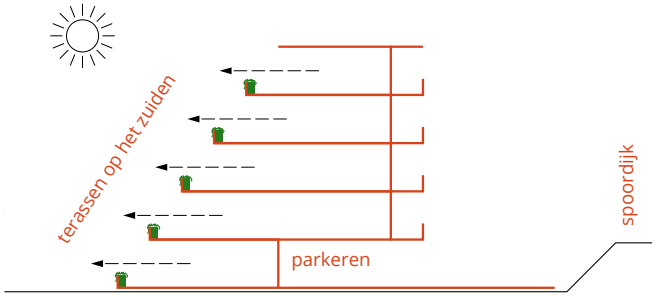
De voortuinen kunnen ook verkleind worden tot een compacte voortuin afgezoomd door een haag of een Delftse stoep. In beide opties kan de ingreep worden ingezet om meer sociale interactie en gevoel van eigenaarschap te stimuleren.

inbreiding Stijl/Messing/Groef/Dorpel

Voor zowel de appartementen als de grondgebonden woningen geldt dat ze weliswaar passen binnen het beeld van de hele buurt, maar dat ze ook duidelijk een nieuwe kwaliteit laten zien, monotonie doorbreken en frisse nieuwe blikvangers zijn in de wijk. Potentiële inbreidingen sluiten in architectuurtaal aan op de bestaande architectuur maar zijn in materialisering rijker en meer divers. De bestaande architectuur heeft een aantal identiteitsbepalende kenmerken die onderscheidend zijn voor deze buurt. De woningen in deze buurt, zowel gestapelde als grondgebonden woningen, zijn verticaal georiënteerd. Dit wordt met name gerealiseerd door verticale kozijnstroken die de vorm hebben van een 'omgekeerd' melkmeisje. Dakvlakken hebben een ondergeschikte rol ten opzichte van de gevels. Een bijzonder detail dat zowel in deze buurt als in Ekster terugkomt zijn de rondboogvormige portieken.

een herkenbaar getrapt silhouette en openheid door de terrassen

spelregels architectuur

- Gevels grenzend aan de openbare ruimte worden behandeld als voorgevels. Volumina in het groen zijn derhalve alzijdig en kopgevels van rijwoningen worden geopend naar de openbare ruimte door de voordeur in deze gevel te positioneren en deze gevel te voorzien van meerdere gevelopeningen;
- Gevels kennen een sterke verticale geleding d.m.v. gekoppelde gevelopeningen;
- Dakgoten worden onderbroken door dakkapellen en dakvlakken zijn terughoudend in het beeld;
- Entrees van appartementengebouwen en grondgebonden woningen hebben een rondboogvorm en zijn met aandacht voor detail ontworpen;
- Het woonprogramma van grondgebonden woningen is ook op de straatzijde van de woningen georiënteerd;
- De appartementen aan Dorpel liggen in de landelijke schil en kennen daarom een meer vrije omgang met kleuren en materialen, natuurlijke en oprechte materialen in warme en aardse tonen;
- Volumina van de appartementen aan Dorpel zijn vrij in het groen gepositioneerd met een getrapte oriëntatie op het zuiden;
- Parkeren aan Dorpel vindt plaats onder de gebouwen en tussen de gebouwen en het spoor.

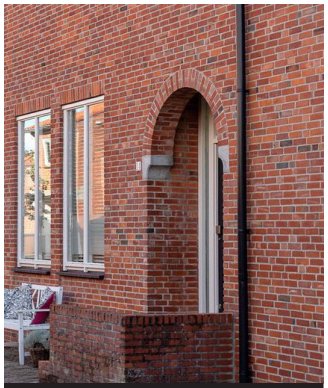
In de bouwenvelop van een inbreiding kunnen nadere, meer specifieke, bepalingen worden opgenomen.

kopgevel = voorgevel

groen en transparant aan de zuidzijde

aandacht voor de entree

begane grond opent zich naar de openbare ruimte

robuuste dakkapellen doorbreken de daklijn

hekwerken

mooi ontworpen balkonhekken die worden toegeëigend

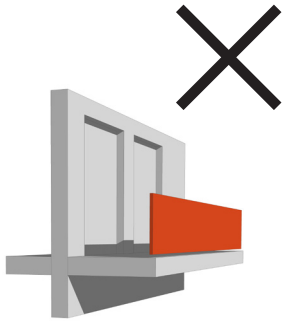
een balkonhek met geïntegreerde oplossing voor plantenbakken

hekwerken zijn een meerwaarde voor de beleving van gallerijen

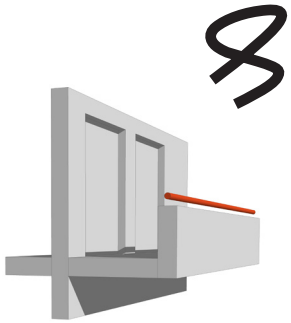
hekwerk voor de gallerijvloer

hekwerk niet op de vloer

hekwerk voor de vloerrand

buisprofiel op borstwering

concept

De hekwerken spelen een belangrijke rol in het meer identiteit geven van de afzonderlijke buurten. De buurten zijn gebouwd in een architectuur met weinig ornament. Het vervangen van balustrades en balkonhekken is een kans om de architectuur een verdiepingsslag te geven. Een hekwerk dat met zorg is ontworpen, met aandacht voor detail en waarbij is nagedacht over het gebruik, straalt dat uit en nodigt bewoners ook uit om er anders mee om te gaan.

ontwerp

De hekwerken worden altijd voor balkon of vloerranden gepositioneerd, daardoor ontstaat er een helder element en geen stapeling. Door gebruik te maken van een buurtspecifiek patroon en een buurtspecifieke accentkleur draagt het hekwerk bij aan de identiteit van de buurt.

materiaal

Hekwerken worden uitgevoerd in uitgesneden staal of glas met een zeefdruk.

poorten & erfafscheidingen

poorten
Poorten worden gebruikt om brandgangen af te sluiten voor iedereen behalve de bewoners van een bouwblok. Dit resulteert erin dat de binnenruimte van een bouwblok meer van de bewoners wordt en niet meer functioneert als kruip-door-sluip-door route.

spelregels
- De poorten borduren voort op het thema van een buurt;
- Thermisch verzinkte spijlenhekwerken zijn uitgesloten;
- Poorten zijn ontworpen elementen die bijdragen aan de identiteit per buurt. Ze zijn gecoat in een kleur die ook per buurt verschillend kan zijn;
- Poorten verrijken de architectuur en voelen daardoor niet aan als vervelende, functioneel noodzakelijke, obstakels.

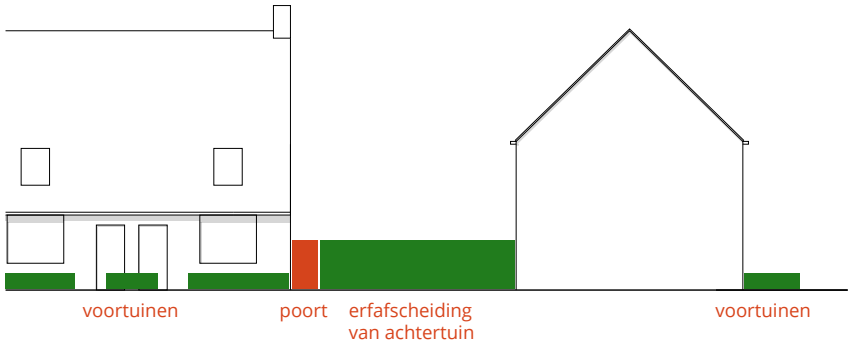
erfafscheidingen
Nieuwe erfafscheidingen die worden gerealiseerd, bijvoorbeeld op de plek van gesloopte en verplaatste bergingen, hebben een groen karakter of een bouwkundige uitstraling die aansluit op de architectuur van de woningen.

diverse technieken om de hekwerken, poorten en balkonhekken te maken

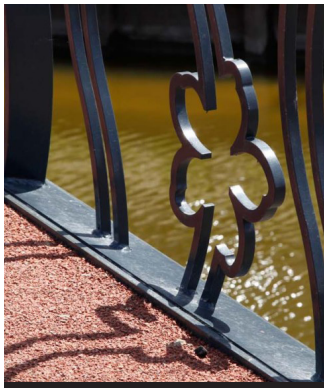

voortuinen met uniforme blokhagen

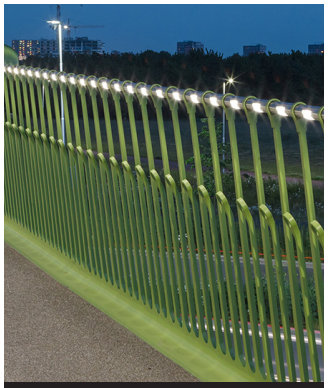

poorten vormen een verrijking van het beeld

een hoog begroeid scherm

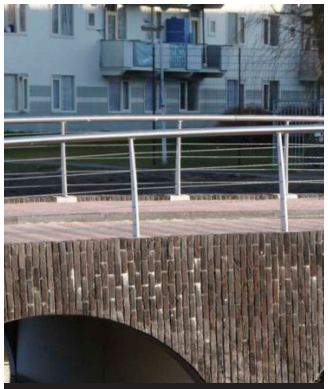

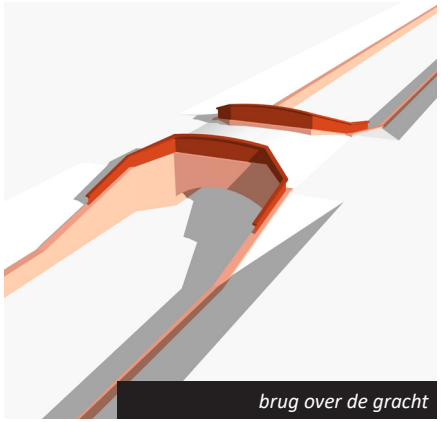

het archetypische beeld van de een brug over een gracht

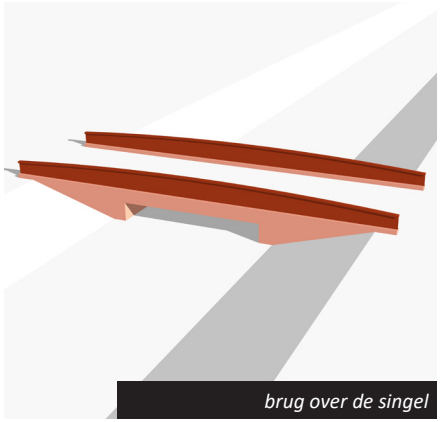

identiteit in detail

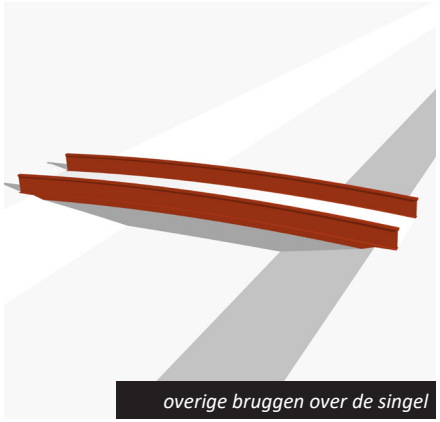

slim geïntegreerde verlichting

robuuste houten bovenregel

transparant leuningwerk

brug over de gracht

brug over de singel

overige bruggen over de singel

concept

De bestaande houten balustrades van de bruggen ogen gedateerd en versleten. Door een nieuwe vormentaal voor de leuningwerken ontstaat een ‘familie’ van bruggen, ook als vervanging van de constructie niet noodzakelijk is. Per buurt kan een verbijzondering worden aangebracht die bijdraagt aan de herkenbaarheid en oriëntatie in de wijk.

De leuningwerken zijn transparant en hebben een overwegend horizontaal karakter dat met name wordt bepaald voor een robuust gedimensioneerde houten bovenregel. De kleur van de hekwerken heeft een donkere toon, is terughoudend en past goed bij het bestaande metselwerk. Eventueel kan de bovenregel licht getoogd worden om een spannender beeld en meer continuïteit te realiseren.

bruggen over de gracht

Stevige gemetselde duikerbruggen met een getoogde waterdoorlaat. De gemetselde brug gaat over in gemetselde beschoeiing. De nieuwe hekwerken volgen de contour van het metselwerk tot ongeveer halverwege de overgang van brug naar beschoeiing. De hekwerken hebben een horizontaal en langgerekt beeld.

bruggen over de singel

De bruggen over de singel zijn ook gemetseld maar langgerekter van karakter. De leuningwerken lopen van begin tot eind van de het metselwerk.

overige bruggen over de singel

Naast de gemetselde bruggen zijn er ook eenvoudigere langzaamverkeersbruggen. Deze vormen een familie met de overige bruggen. Het leuningwerk van deze bruggen vormt een eenheid met het dek en de brugdekrand. Dit resulteert in een lichtvoetig, horizontaal en langgerekt beeld.

nieuwe bruggen

Nieuwe bruggen vallen ook in één van bovenstaande categorieën en dienen qua ontwerp dezelfde spelregels te volgen.

nutsvoorzieningen

nieuw
Ten behoeve van het warmtenet zullen er in de wijk voorzieningen moeten worden gebouwd, daarnaast zullen er ook ingrepen plaatvinden aan het elektriciteitsnet. Deze en andere nieuwe nutsvoorzieningen kunnen behoorlijke afmetingen hebben en dus beeldbepalend zijn. Ze dienen daarom met aandacht ingepast te worden door ze zorgvuldig te detailleren en in vorm en materiaal- en kleurgebruik aan te laten sluiten op de omliggende bebouwing. Ze kunnen ook een extra betekenis krijgen door ze te combineren met bijvoorbeeld een bankje of natuurinclusieve maatregelen. Indien er inbreidingen plaatsvinden geniet het de voorkeur om nutsvoorzieningen waar mogelijk op te nemen in dit nieuwe bouwvolume.

bestaand
Bestaande nutsgebouwen worden waar mogelijk aangepakt om ze aan te laten sluiten op bovenstaande kwaliteit. Een andere strategie voor de bestaande gebouwen is camoufleren met groen.

in vormentaal en in kleur- en materiaalgebruik afgestemd op de omliggende woningen

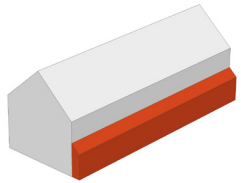

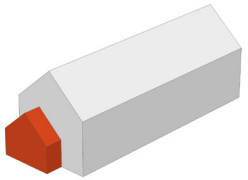
aandacht voor details

uitbouwen

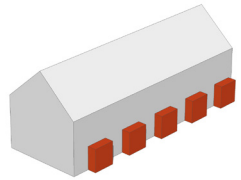
zichtbaar vanaf de openbare weg
Voor een woninguitbreiding die zichtbaar is vanaf de openbare weg geldt dat ze geen afbreuk doet aan de oorspronkelijke architectuur van de woning en de eenheid in de buurtjes. Kleur- en materiaalgebruik sluit aan op bestaand (zie ook de kleuren en materialen voor de buurt). Substantiële uitbreidingen aan de voorgevel hebben een schuine kap en vormen een vanzelfsprekende eenheid met de woning. Op de kopgevels worden uitbouwen ook voorzien van kappen. Uitbouwen die onmiskenbaar ondergeschikt zijn aan het hoofdvolume van de woning, zoals erkers, hebben een meer abstracte verschijning die zich laat lezen als kleine toevoegingen aan het hoofdvolume.

- uitbreiding aan de voorzijde over de gehele breedte heeft een schuine kap en vormt in vormentaal meer een eenheid met de gehele woning

- uitbouwen op de koppen zijn voorzien van een kap en doen mee in de architectuur van de woning

- kleine, meer erkerachtige, aanbouwen, die door hun afmetingen duidelijk ondergeschikt zijn aan het hoofdvolume, zijn meer vormgegeven als abstract gedetailleerde toevoegingen

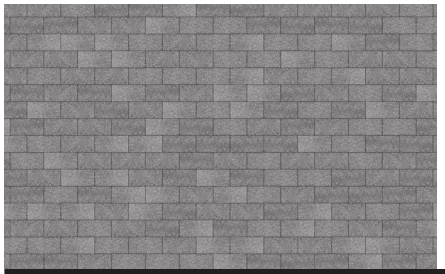

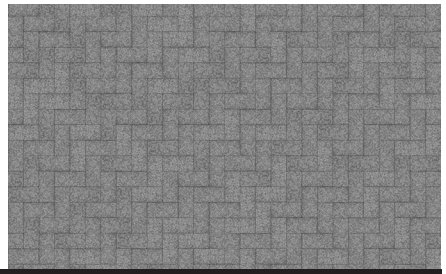

referentiebeelden van principes voor uitbouwen die grenzen aan de openbare ruimte

beplanting en materialen buitenruimte

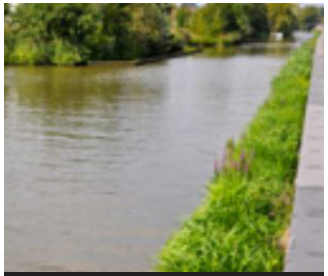

hergebruik van beton straatstenen

kleur van gevel overnemen op wandelpaden

kokosrol

bloemrijk grasland in buurtpark

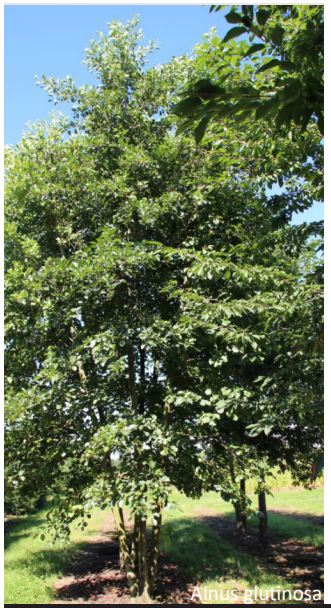

Iris pseudacorus

Lythrum salicaria

oeverbeplanting

Alnus glutinosa

Corylopsis sinensis

Salix daphnoides

wadi beplanting

Verharding

- Hergebruik betonmateriaal rij- en parkeervakken en banden;
- Gebakken klinkers waalformaat in de voetpaden;
- Waar van toepassing de paden tussen voetpad en voordeur in hetzelfde materiaal als de trottoirs realiseren.

beplanting

In het algemeen is het streven om ‘gras’ zoveel mogelijk te vervangen door bloemrijk grasland. Om een rustig beeld te kunnen geven aan de wijk zal dit als basisbeplanting doorgetrokken worden door de hele wijk. Door het maken van een bloemrijk grasland wordt het leefmilieu verrijkt van veel soorten insecten. Dit verrijkt vervolgens weer de fauna die daarvan afhankelijk is zoals diverse soorten vogels, reptielen en amfibieën.

Om de grachten meer leven en kleur te geven wordt op verschillende plekken in grotere lengtes een kokosrol aangebracht net onder het laagste waterpeil. De rol is ingeplant met diverse waterplanten. Op de rol zullen na verloop van tijd naast de ingeplante soorten, meerdere plantensoorten zich vestigen. De oever wordt zo aantrekkelijk voor onder andere insecten die in de overstaande begroeiing kunnen overwinteren.

Beplanten wadi’s in het park zorgen voor 4-30% meer waterberging. Dit doordat planten ook water opnemen in hun stengels. Tevens zorgt het bodemleven voor een beter doordringbare bodem.

kleuren en materialen architectuur

De hier afgebeelde en opgesomde kleuren en materialen gelden voor alle ingrepen in deze buurt, voor grootonderhoud aan en renovatie van bestaande bebouwing, uitbreidingen en inbreidingen. Tenzij in een voorgaand hoofdstuk expliciet andere kleuren en materialen worden genoemd of vrijheid wordt gegeven om afwijkende materialen toe te passen.

patroon
- Gebaseerd op geometrische motieven;
- In staal of als zeefdruk op glas.

kleurgebruik
- Terughoudend kleurgebruik (warm grijswit en rood aansluitend op het metselwerk) met één accentkleur (geel);
- Warm grijswit: kozijnen, hekwerken, dakranden, voorkanten van dakkapellen;
- Rood: lateien e.d. onderdelen die niet geaccentueerd hoeven te worden;
- Geel: accenten in de gevel, draaiende delen, hekwerken en poorten.

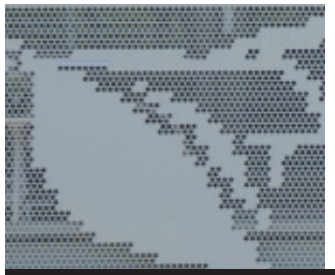
gevels
- Nieuwe gevels worden uitgevoerd in rood-bruin metselwerk;
- Voegen worden diepliggend (ca. 5mm) en in donkere tinten uitgevoerd (tenzij expliciet anders aangegeven);
- Metselwerk sluit aan op bestaand maar met meer kleurnuances en textuur;
- Metselwerk in wasserstrichtstenen;
- Accenten kunnen worden gemaakt d.m.v. reliëfmetselwerk, architectonisch beton, licht metselwerk en/of tegelwerk.

daken
- Dakpannen in rood-bruin tinten;
- Zijwangen van dakkapellen zijn terughoudend van kleur, donkergrijs, en duurzaam gematerialiseerd in zink;
- HWA's uitvoeren in zink en mee laten doen in de architectuur;
- PV-panelen sympathiek kleurend bij de dakpannen, het frame waarin de panelen zijn gemonteerd heeft de kleur van de PV-panelen;
- PV-panelen worden in één aaneengesloten vlak geplaatst en houden afstand tot de nok en de rand van het dak (ca. 3 pannen);
- Platte daken worden uitgevoerd als groendak.

natuurinclusiviteit
- Maatregelen zoals vleermuiskasten, vogelnestkasten, voorzieningen voor insecten, etc. dienen integraal onderdeel te zijn van de architectuur.

voorbeeldpatroon stijlbuurt

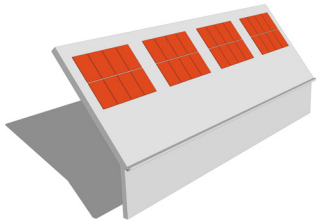

kleurgebruik stijlbuurt

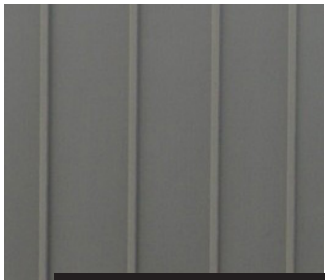

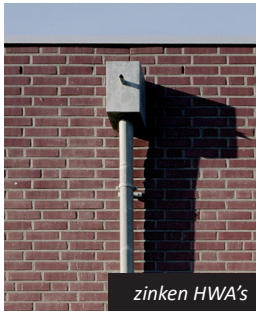
één patroon op als stalen hek of als zeefdruk op glas

rood-bruin gemeleerde pannen

PV-panelen kleuren bij de dakpannen

PV in aaneengesloten vlakken

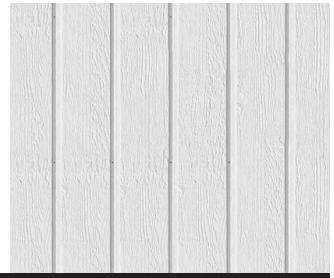

zijwangen dakkapellen in zink

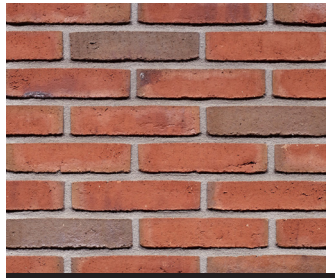

zinken HWA's

accenten van architectonisch beton, tegelwerk, contrasterend (wit/licht) metselwerk of reliëfmetselwerk

gevelbetimmering in onbehandelde of wit geschilderde houten delen

nieuwe baksteen passend bij bestaand maar rijker van kleur en structuur

parkeerhoven en binnenpleinen

voorbeelduitwerking binnehoven en -pleinen

gezamelijke moestuin

open uitstraling

parkeren omringd door groen

Klimaatadaptatie

Een urgent ontwerpcriterium bij de inrichting van de buitenruimte zijn de maatregelen die ingezet worden om mee te kunnen bewegen met klimaatverandering. Hiernaast zijn verschillende voorbeelden uitgewerkt die toepasbaar zijn.

Om het hemelwater uit de goot op de achtergevel af te kunnen koppelen is er de optie om in de achtertuin een mooi houten terrasvlonder neer te leggen met daaronder zogenaamde infiltratiekratjes. Het beetje water dat nog wegsijpelt in de overwegend kleiige bodem houdt de naastgelegen tuin wat vochtiger. Vanuit de kratjes kan een overstort plaatsvinden op een regenwaterriolering.

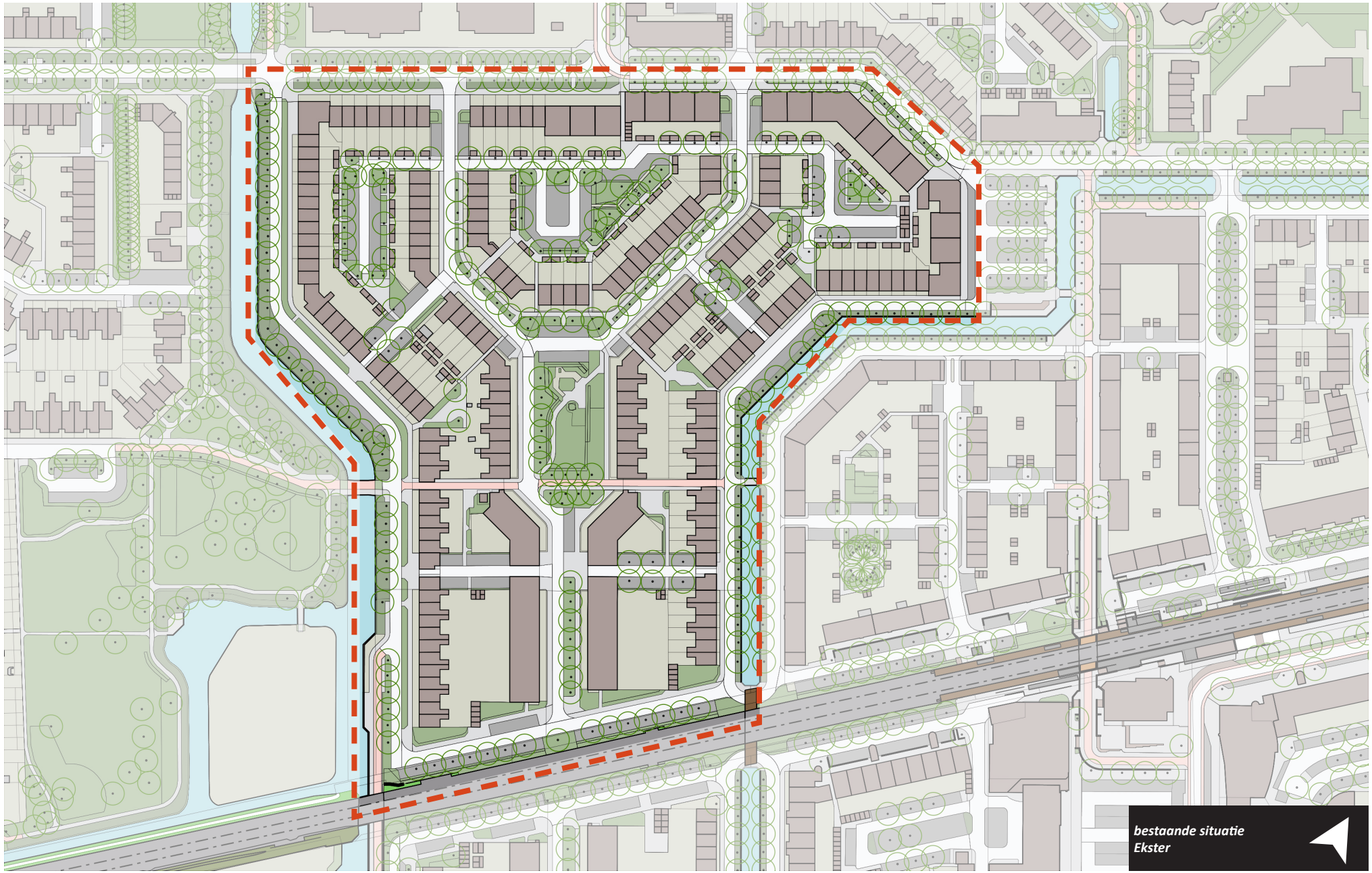
Hetzelfde systeem op een wat grotere schaal kan worden toegepast onder de centrale parkeerplaatsen. Omdat de binnenhoven nu vaak lager liggen dan het omringende maaiveld kan met dit systeem de bestrating wat hoger aangelegd worden dan in de huidige situatie en wordt wateroverlast vermeden.

Groenaanleg speelt een belangrijke rol als het gaat om klimaatadaptatie. Waar geen tegels liggen wordt water immers langer vastgehouden. Beplanting en bomen zorgen bovendien voor het vertraagd wegvoeren van water opname en verdamping. Ook spelen bomen een belangrijke rol in het creëren van schaduw op de relatief grote oppervlakten verharding en zo het tegengaan van ongewenste opwarming. Het is dan wel zaak boomsoorten te kiezen die goed in deze verharding kunnen gedijen en geen wortelopdruk veroorzaken.

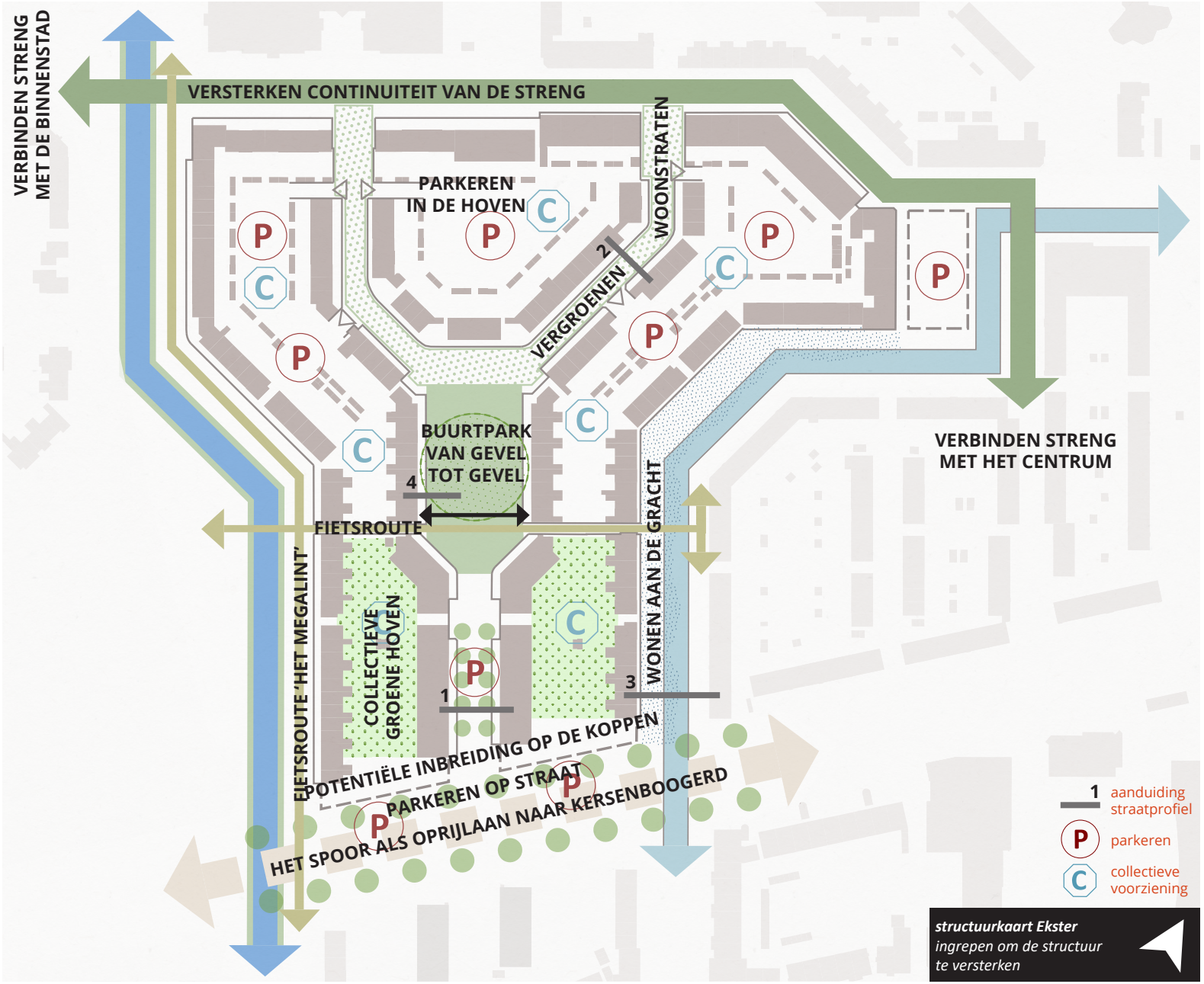

EKSTER/LIJSTER/KOOLMEES

bestaande situatie

structuur van de buurt

maatregelen

- Parkeren primair oplossen in de binnenhoven van de bouwblokken tenzij deze hoven bestemd worden tot collectieve tuin, in de openbare ruimte het parkeren reguleren in parkeervakken;
- Brandgangen afsluiten, kruip-door-sluip-door routes eruit halen;
- Portieken afsluiten d.m.v. hekwerken, nieuwbouw portieken of een nieuw portiek gecombineerd met een inbreiding;
- Streng versterken: op de streng is de auto te gast en er wordt niet geparkeerd;
- Zorgen voor een meer diverse sociaaleconomische samenstelling van de wijk middels inbreiding(en);
- Inbreidingen op plekken waar het de structuur versterkt;
- Het spoor benaderen als oprijlaan Kersenboogerd in;
- Relatie tussen de woning en openbare ruimte versterken;
- Straten vergroenen en waar het kan eruit halen of eenrichtingsverkeer introduceren;
- Parken versterken, park van gevel tot gevel;
- Woningen aan de gracht meer laten profiteren van hun positie aan de gracht.

EKSTER

mobiliteit en parkeren

EKSTER

probleem

Parkeren wordt op dit moment als een probleem ervaren. Het beeld heerst dat er een overmaat aan parkeerplaatsen is en dat het opheffen van parkeerplaatsen dus een kwaliteitsverbetering is. Het werkelijke probleem is dat men niet parkeert op de daarvoor bestemde locaties. Er wordt veel op de straat geparkeerd, nabij de woning en zichtbaar vanuit de woning. De binnenhoven (die zijn ingericht als parkeerhoven) zijn daarentegen nagenoeg leeg. Bewoners parkeren daar liever niet omdat ze het als onveilig ervaren.

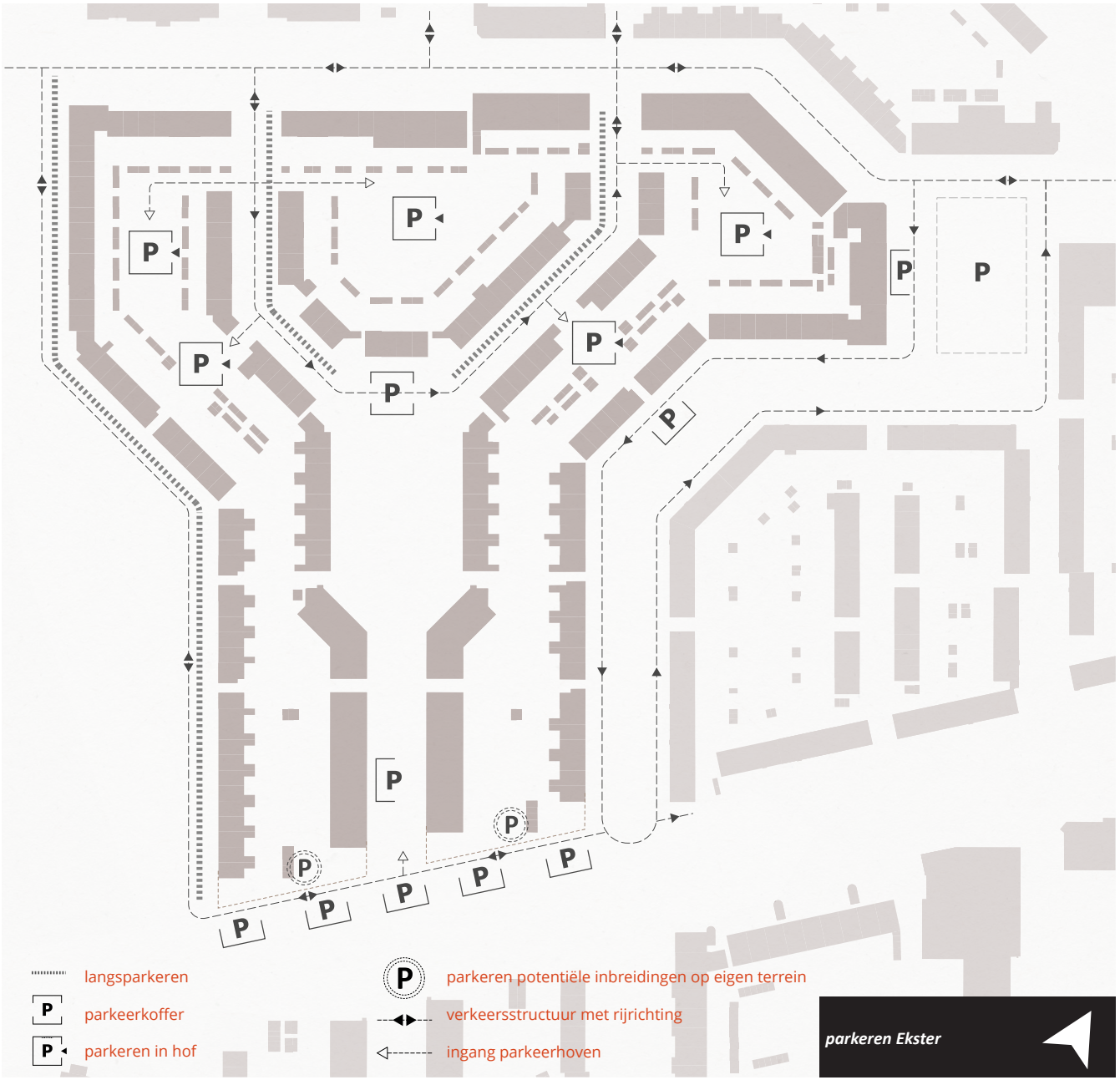
aanpak

Voor Centrumgebied Kersenboogerd kiezen we voor een ander parkeerbeleid: parkeren vindt alleen nog plaats in daarvoor aangewezen vakken. Deze worden verbeterd en we zorgen ervoor dat er voldoende zijn. De straatprofielen waar niet geparkeerd mag worden zullen zo worden ingericht dat men niet meer illegaal op de rijbaan kan parkeren.
Ook voor deze buurt kiezen we ervoor om het parkeren zoveel als mogelijk te concentreren in de parkeerhoven, behalve daar waar in nieuwe collectieve binnentuinen wordt voorzien. Het gevoel van onveiligheid wordt aangepakt door de parkeerhoven meer af te sluiten; alle toegangen behalve de inrit voor de auto's worden afgesloten met poorten of bebouwing. In de grote parkeerhoven kan nabij portieken e.d. ook nog aan een collectieve invulling worden gedacht. Voor de potentiële inbreidingslocaties wordt de parkeerbehoefte (met uitzondering van bezoekersparkeren) op eigen terrein opgelost.

strategie

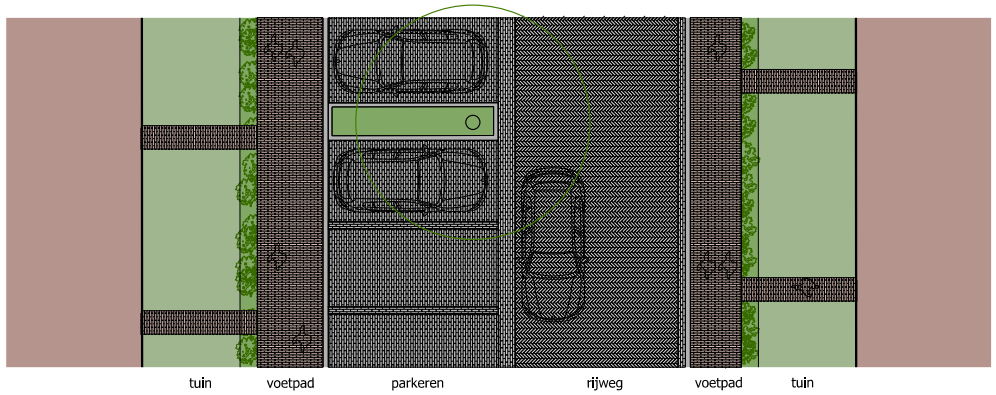
Voor het parkeren wordt ingezet op een strategie die gericht is op het realiseren van een parkeerdruk waardoor bewoners de parkeerhoven gaan gebruiken. Buiten de parkeerhoven worden in eerste instantie zo min mogelijk parkeerplaatsen gerealiseerd.

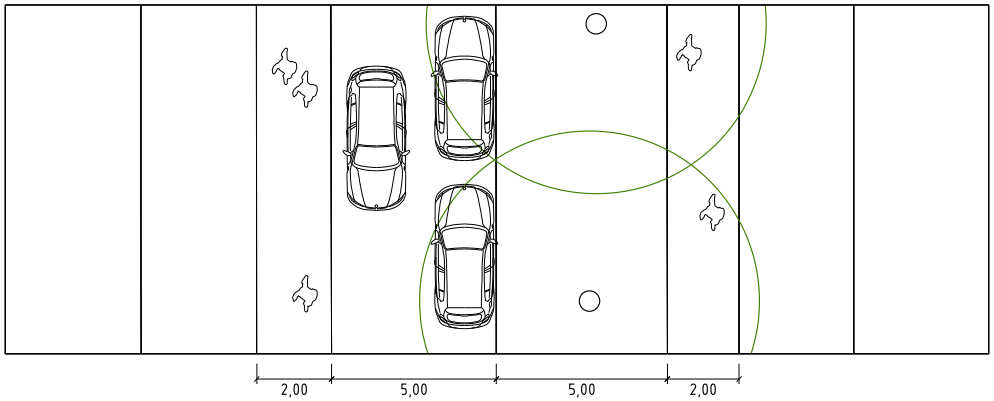
Voor de op te stellen inrichtingsplannen wordt in samenspraak met de gemeente een getal bepaald tussen de geldende norm en de feitelijke parkeerbehoefte die volgt uit parkeertellingen. In de inrichtingstekeningen worden de plekken waar op termijn kan worden doorgegroeid naar de geldende norm wel al aangewezen. Mocht de situatie zich voordoen dan kan 'groen' relatief eenvoudig worden ingeruild voor 'grijs'. Deze strategie zal vooraf goed aan bewoners moeten worden uitgelegd.

profiel 1: Lijster

problematiek
In het straatprofiel is geen tot weinig levendigheid en het beeld is rommelig. Dit komt voornamelijk door het wild parkeren en de eentonigheid van het groen. Het groen is een grasstrook met bomen. Dit levert weinig biodiversiteit op en voegt niks toe aan het straatbeeld.

aanpak
Omdat hier vrij nog vrij veel parkeren opgelost moet worden passen we dwarsparkeren toe aan de schaduwzijde van de straat. Om het straatbeeld te vergroenen en het beeld van de aaneenschakeling van wel of niet gebruikte voortuinen te verbeteren wordt aan beide zijden een haag aangeplant. Dit is ook een manier om het licht van de parkerende auto's uit de woning te houden.
De jonge bomen worden verplant naar díe zijde van de straat waar ze de meeste schaduw maken op de bestrating.

EKSTER

haag als erfafscheiding

profiel 2: Ekster

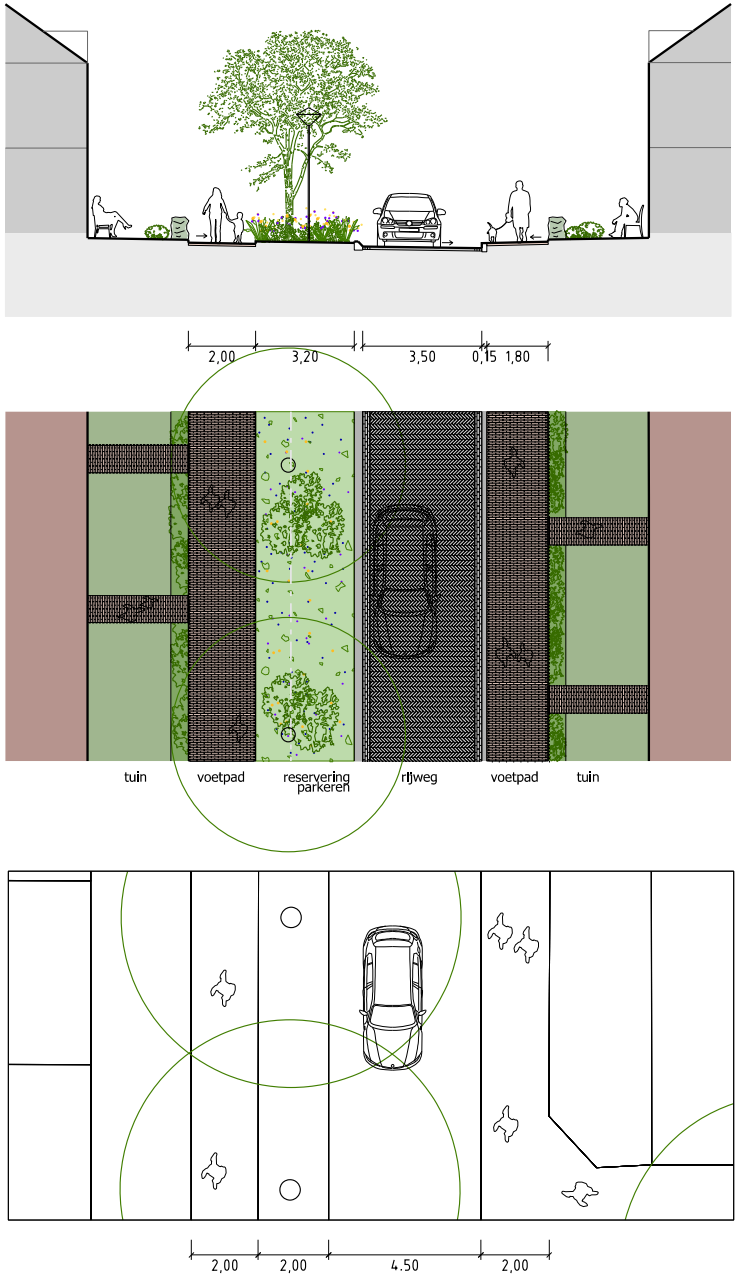
problematiek

De brede rijbanen in twee richtingen zorgen voor een door parkeren gedomineerd straatbeeld, waar weinig ruimte is voor groen en de buurt is hierdoor erg versteend. Het aanwezige groen bestaat vooral uit gras en bomen en heeft weinig gebruiks- en ecologische waarde. Daarnaast worden de voortuinen gebruikt als verblijfplaats en om hier voldoende privacy te organiseren gebruikt men houten erfafscheiding wat zorgt voor een harde en onooglijke overgang tussen openbaar en
privé.

aanpak

Juist voor de interne woonstraten, die niet aan singel, gracht, park of groenstrook grenzen, is het van belang meer kwaliteit aan het straatbeeld te geven. Het parkeren wordt daarom ondergebracht in de binnenhoven.
Door de rijbaan te versmallen naar één richting krijgt het wild parkeren geen ruimte. De ruimte die vrijkomt door het weghalen van het wild parkeren wordt ingezet als verbreding van de groenstrook. Deze wordt extensief beheerd. Hierdoor is er ruimte om een kruidenmengsel te laten groeien, hetgeen de biodiversiteit zal verhogen.

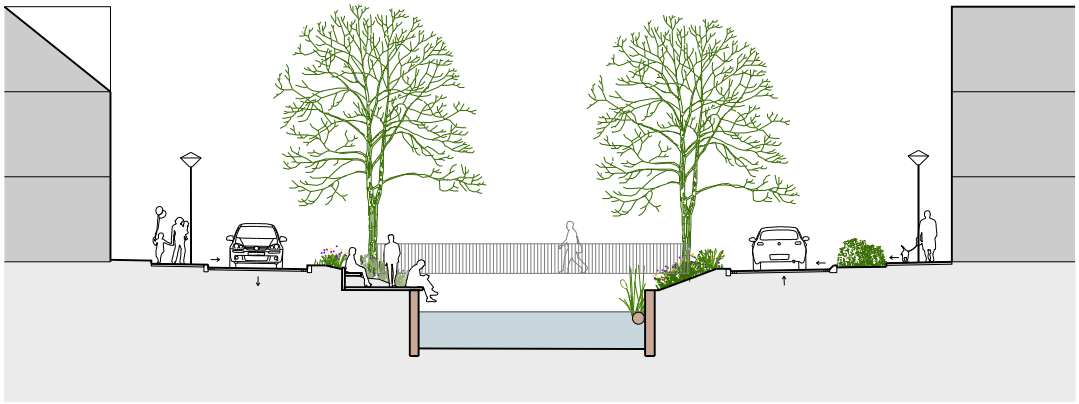
Het wordt ook gestimuleerd om een haag te planten (op eigen terrein) als erfafscheiding. Deze zal helpen een mooier, groener beeld van de straat te krijgen.

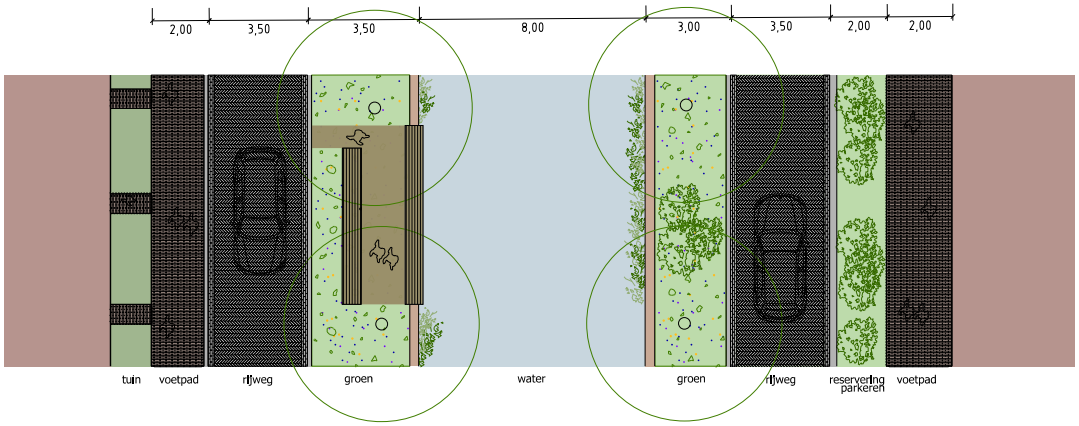

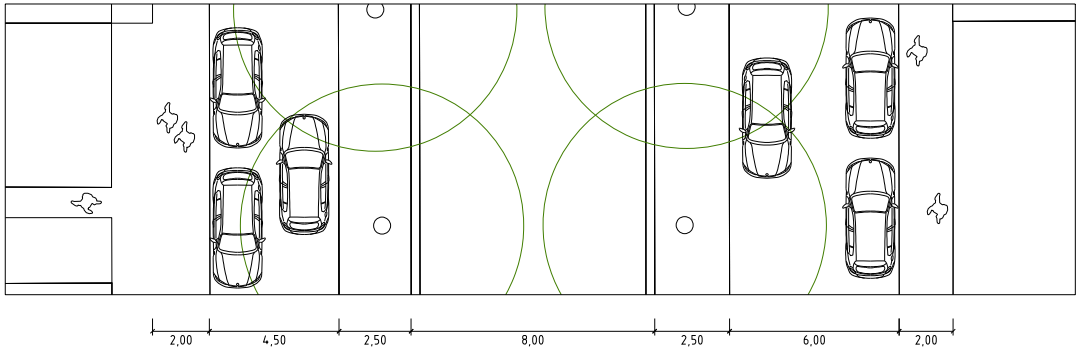

haag als erf afscheiding

bloemrijk grasstrook

profiel 3: Ekster

problematiek

Alhoewel er aan beide zijden van de gracht slechts 4,5m rijbaanverharding ligt wordt er tegen de band geparkeerd én wordt de straat in 2 richtingen bereden. Dit geeft een rommelig beeld, is onveilig en verlaagt de waarde van het in potentie mooie grachtprofiel. Daarnaast is de beplanting langs de gracht eentonig. Deze eentonigheid van beplanting verlaagt de biodiversiteit, de belevingswaarde én de gebruikswaarde langs de grachten.

aanpak

Om de gracht optimaal te kunnen ervaren stellen we verschillende maatregelen voor. Het versmalde straatprofiel zal het niet meer toelaten om wild te parkeren. De gracht kan aan beide zijden in een richting worden bereden. Het parkeren zal zoveel als mogelijk geconcentreerd worden op parkeerpleinen.

De beplanting langs de gracht zal meer variatie krijgen. Het uitdunnen van de bomen zal meer zonlicht doorlaten langs de grachten. Om de grachten meer leven en kleur te geven kan op verschillende plaatsen, net onder de waterspiegel, een kokosrol worden aangebracht. De rol is ingeplant met diverse waterplanten. Op de rol zullen na verloop van tijd naast de ingeplante soorten, ook andere soorten zich vestigen. De oever wordt zo aantrekkelijk voor onder andere insecten die hier kunnen overwinteren.

Op sommige plekken kan op de hoogte van de kademuur een vlonder met zitbank worden aangelegd. Men zit dan dicht bij het water op de zon. Door meerdere van deze kleinere plekken langs de gracht te organiseren wordt eventuele overlast door hangjongeren verspreid en ‘verdund’.

kokosrol voor waterplanten

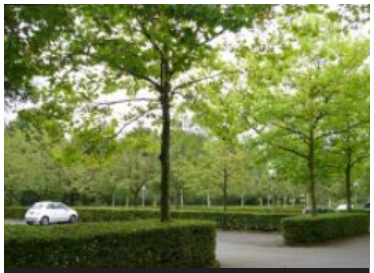

bloemrijk grasstrook

EKSTER

maatregelen voor buurtpark

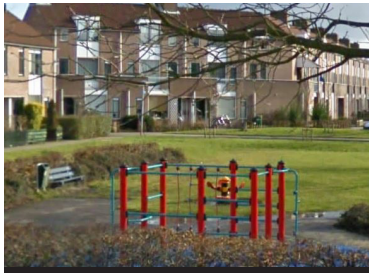
buurtpark van gevel tot gevel

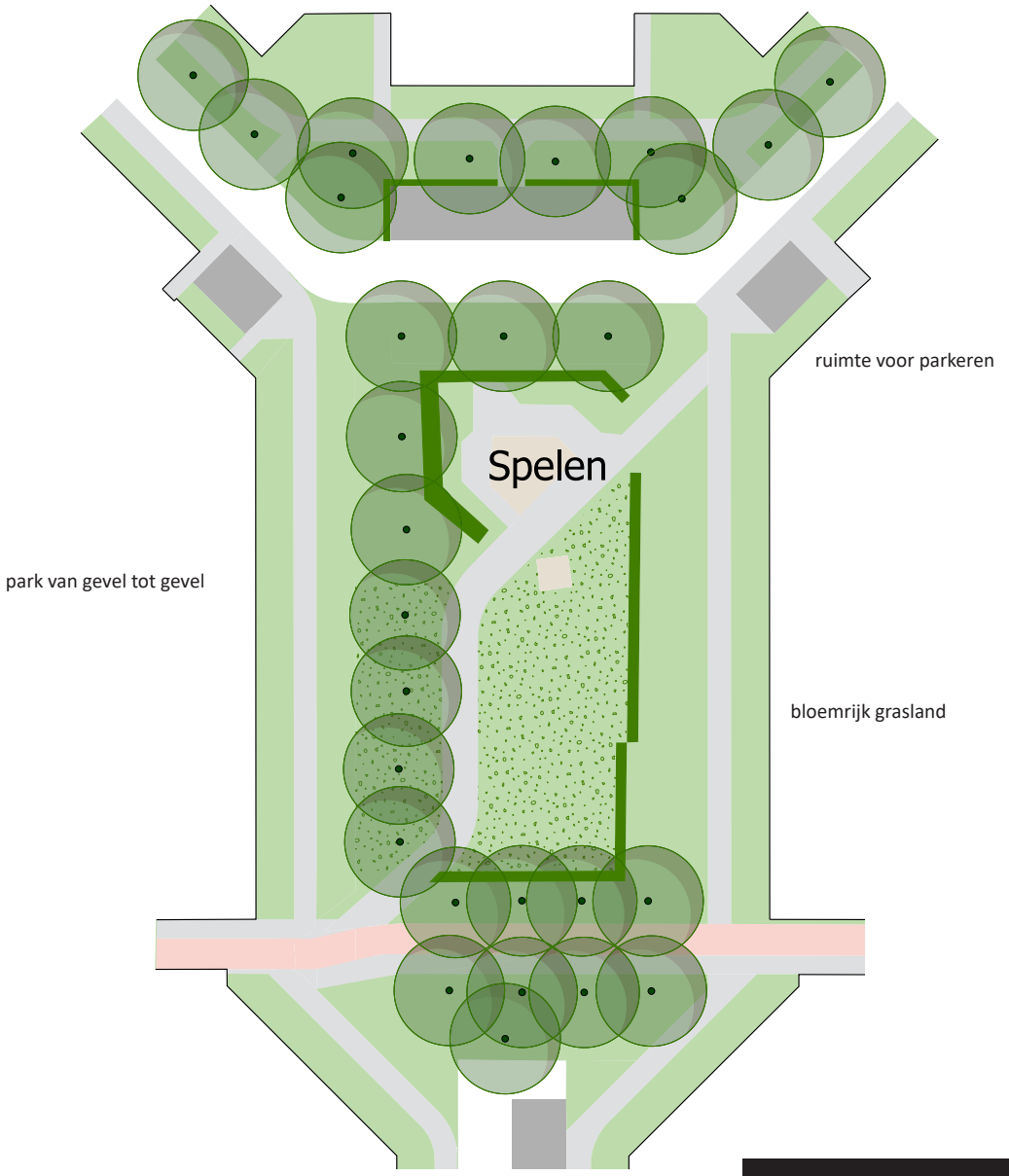
haag rondom parkeren

bloemrijk grasland

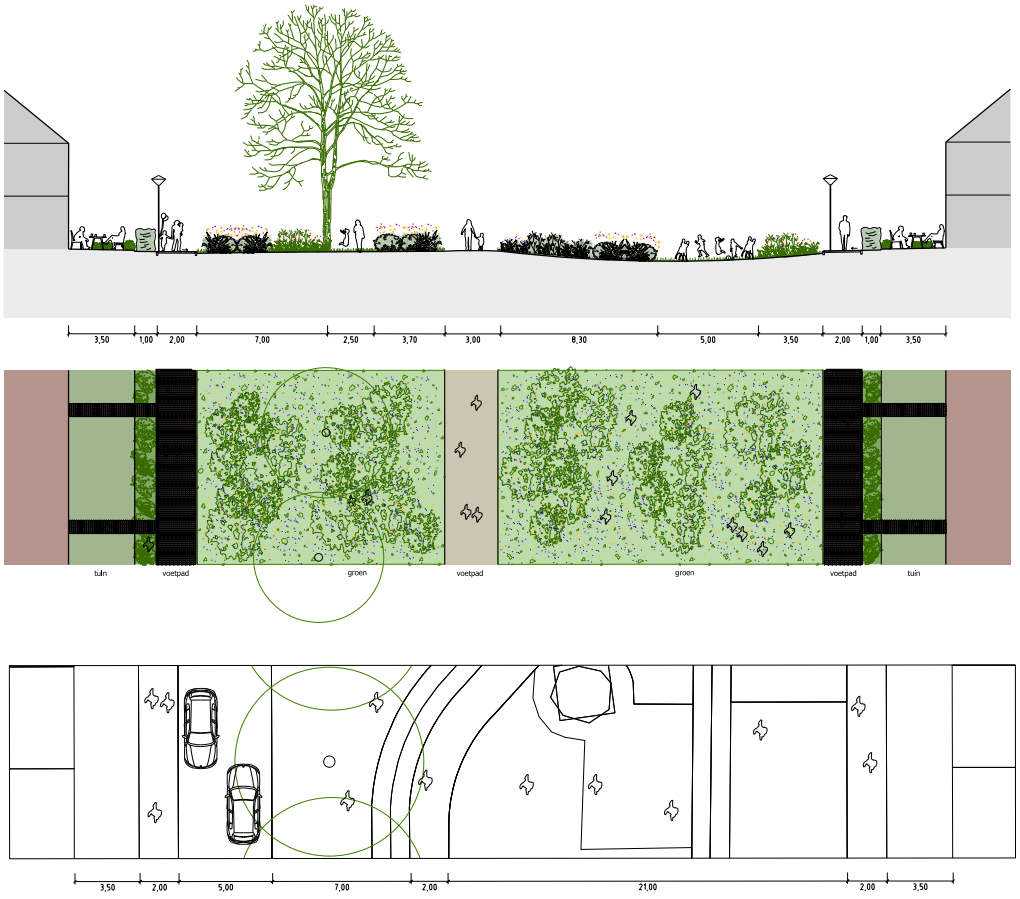

spelen

voorbeelduitwerking
buurtpark Ekster

profiel 4: buurtpark

problematiek

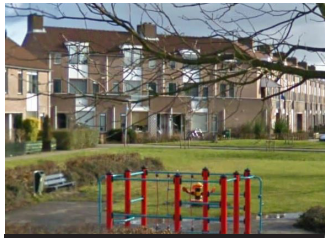
Het buurtpark in Ekster-Lijster is niet zo lang geleden al vernieuwd. Er zijn verschillende punten al geschikt voor de toekomst als we het hebben over klimaatadaptatie. Zo is er bijvoorbeeld al ruimte voor overtollig water op te vangen.
Aan de westzijde is er wel de kans de relatie tussen buurtparkpark en woning en te verbeteren en het park in oppervlakte te vergroten.

aanpak

Door de introductie van een nieuw verkeerscirculatie-systeem kan de rijbaan aan de westzijde vervallen. De woningen aan beide zijden staan zo direct aan het parkgebied en er komt een aanzienlijke hoeveelheid gebruiks- en zichtgroen bij. Meer ‘ogen’ op het buurtpark en de grotere betrokkenheid van de direct aangrenzende bewoners zal bovendien de sociale veiligheid verbeteren.

bloemrijk grasland

buurtpark van gevel tot gevel

spelen

haag rondom parkeren

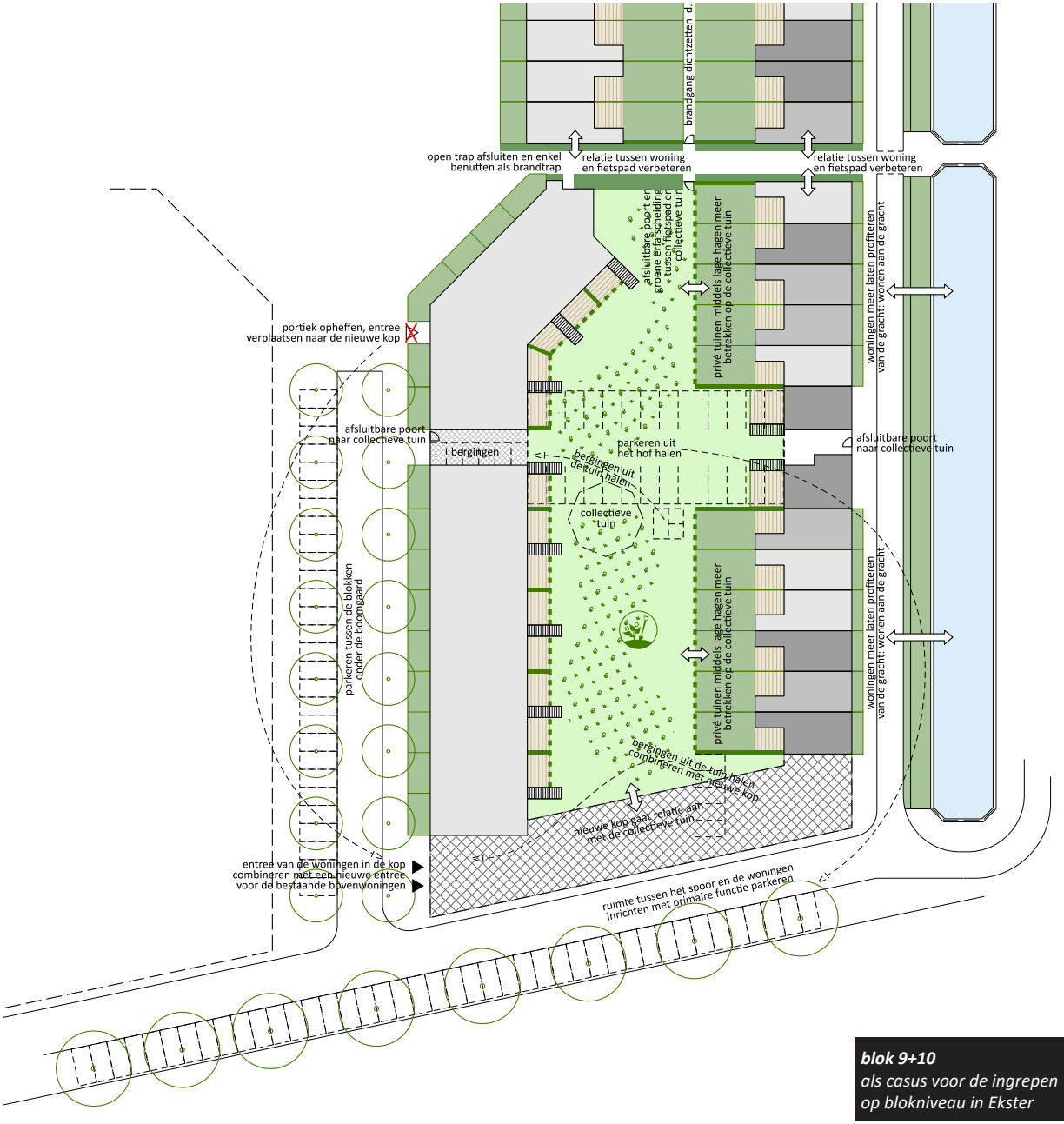
EKSTER

maatregelen op blokniveau

EKSTER

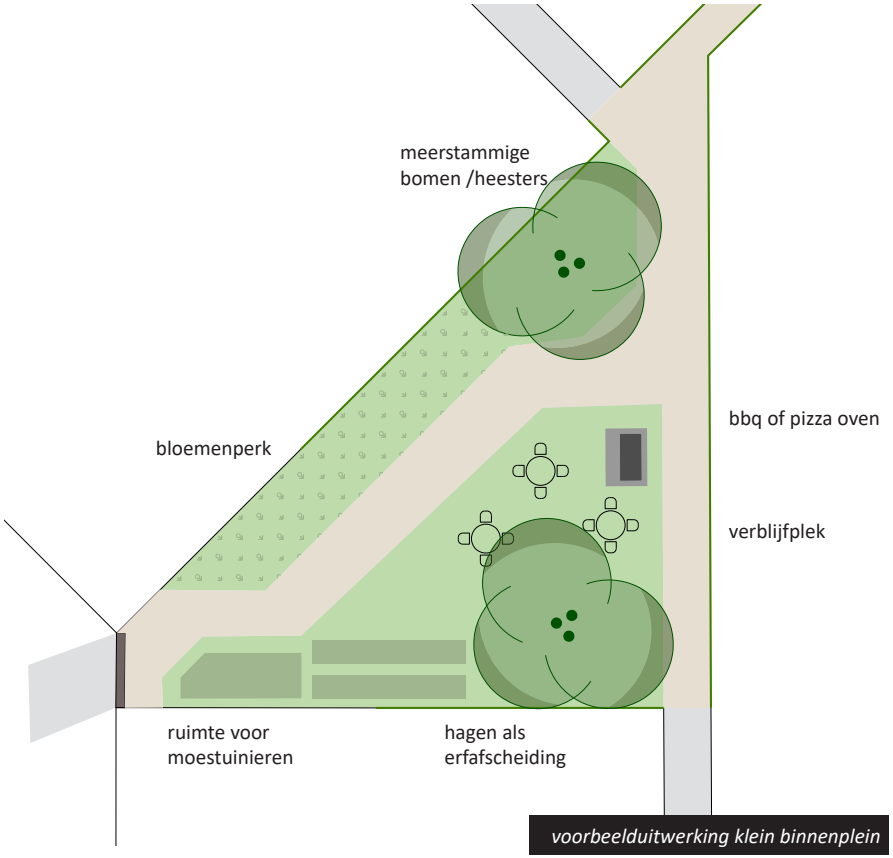
maatregelen

- Afsluitbare portieken realiseren i.p.v. openbare trapopgangen in combinatie met de inbreiding op de koppen;
- Binnenhof primair inrichten als collectieve tuinen;
- Hof afsluiten middels groene hagen en afsluitbare poorten in de brandgangen;
- Relatie tussen de tuinen en de hof versterken door een ‘hagenproject’, schuttingen vervangen door lagere hagen en tuinen van de woningen verkleinen tot een privé terras ten gunste van de collectieve tuin;
- Bovenwoningen middels trappen direct toegang geven tot de collectieve tuinen;
- Relatie tussen wonen en openbare ruimte versterken door aanpakken van de plint;
- Bergingen reorganiseren in de nieuw te bouwen kop of in een voormalige onderdoorgang;
- Erfafscheidingen vergroenen;
- Hekwerken van de galerijen vernieuwen;
- Daken voorzien van nieuwe dakpannen en PV-panelen;
- Woningen aan de gracht pandsgewijs aanpakken;
- Parkeren concentreren in parkeerkoffers aan de spoorzijde en tussen blok 9 en 10;
- Nieuwe koppen aan de spoorzijde van de blokken als potentiële inbreidingslocatie;
- Relatie tussen de zijgevels van de woningen en de doorgaande fietsroute verbeteren middels toevoegen gevelopeningen.

blok 9+10
als casus voor de ingrepen op blokniveau in Ekster

binnenplein

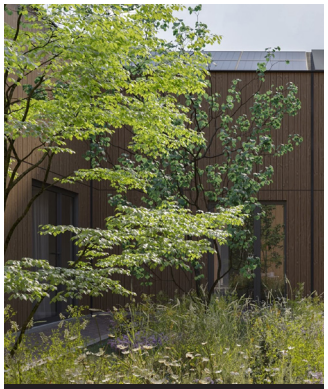

voorbeelduitwerking klein binnenplein

kleine plekken

Ook de kleine binnenpleinen kunnen van grote waarde zijn voor de direct aangrenzende bewoners.
Bewoners van deze blokken mogen meedenken en meebeslissen over de functie en inrichting van deze pleintjes zodat een grotere betrokkenheid ontstaat bij hun woonomgeving en buren en draagvlak voor de ingreep. Samen kunnen ze bedenken hoe het functioneler, mooier en leuker is te maken.

Dit voorbeeld aan de Zaanweg laat zien wat mogelijk wordt als je de toegang met een (mooie) poort afsluit. De verharding kan voor een belangrijk deel plaats maken voor groen. Waar geen tegels liggen wordt water immers langer vastgehouden. Beplanting en bomen zorgen bovendien voor het vertraagd wegvoeren van water opname en verdamping. Ook spelen bomen een belangrijke rol in het creëren van schaduw op de relatief grote oppervlakten verharding en zo het tegengaan van ongewenste opwarming. Maar het moet natuurlijk vooral een prettige verblijfsplek worden. De bewoners bepalen zelf wat dat dan is.

variatie in groen

verblijfsplek

moestuin of bloemenperk

pizzaoven of barbecue

EKSTER

wonen aan de gracht

EKSTER

De verschillende bouwblokken en -stroken met sociale huurwoningen in Kersenboogerd zijn als duidelijke eenheden ontworpen, als woningbouwcomplexen. De realiteit is dat er steeds meer woningen zijn verkocht aan particulieren en dat het bezit dus meer versnipperd is geraakt. Dat vormt een uitdaging bij de aanpak van de woningen in het kader van onderhoud en verduurzaming.

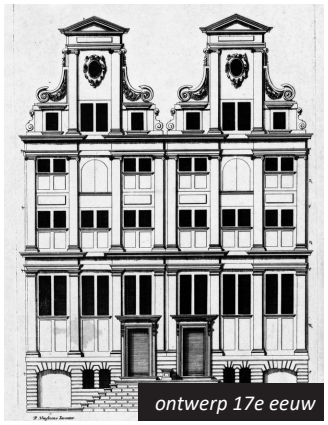
Voor de meeste situaties stellen we voor om in samenspraak met particuliere eigenaren tot een zo consequent mogelijke aanpak te komen die er niet toe leidt dat de eenheid van bouwblokken en buurtjes uit elkaar valt. Voor de grondgebonden woningen aan de gracht zien wij ook kans voor een andere aanpak. Door de woningen meer pandsgewijs aan te pakken ontstaat aan de grachten een meer divers beeld, men woont niet langer in een wooncomplex maar in een pand. Verrommeling dient te worden voorkomen, het doel is een rijker beeld aan de grachten.

De Amsterdamse grachten kennen ook een diversiteit aan gevels, er is echter ook een grote mate van eenheid. Door gebruik te maken van vergelijkbare verhoudingen (de gulden snede) en over het algemeen een samenhangend palet van kleuren en materialen, gebouwd in familiaire bouwstijlen, etc. Dit DNA van de grachtenpanden is ook vast te stellen voor de woningen in Kersenboogerd.

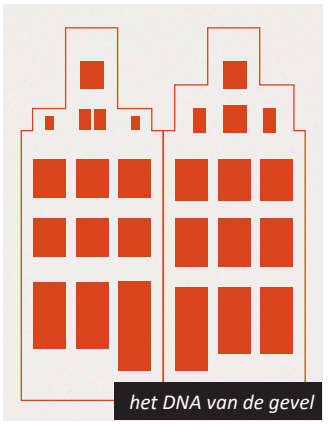
aanpak

Het DNA van de woningen aan de gracht wordt met name gevormd door de verticale kozijnstrook die de daklijn onderbreekt. Dit DNA dient te worden versterkt en is de drager van de eenheid aan de gracht waardoor op andere vlakken diversiteit mogelijk is zonder dat dit tot verrommeling leidt. De aanpak van deze gevels bestaat uit deze punten:

- Alle kozijnstroken en de voorzijde van de dakkapellen krijgen dezelfde warm grijswitte kleur;
- De zijwangen van de dakkapellen krijgen een donkergrijze afwerking zodat deze meer wegvallen in het beeld;
- Door de gevels van nieuwe verschillende voegen te voorzien ontstaat, met behulp van een subtiele ingreep, toch een markant verschil tussen de gemetselde gevels (zie ook het voorbeeld van het effect van verschillende voegkleuren bij eenzelfde metselsteen);
- HWA's worden enkel en alleen op de erfgrens gepositioneerd ten einde bij te dragen aan de afleesbaarheid van de individuele woningen.

ontwerp 17e eeuw

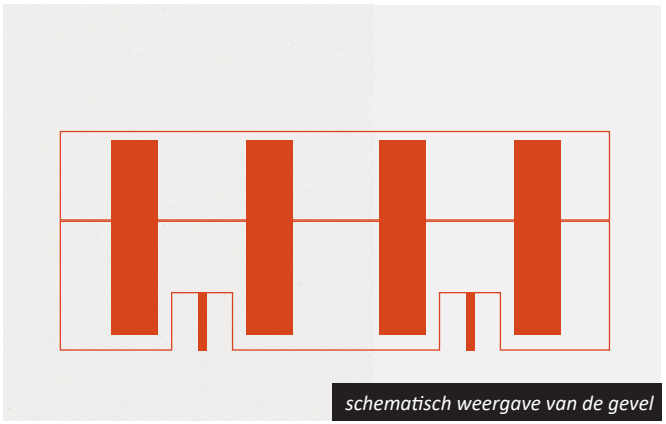

huidige situatie

het DNA van de gevel

Een voorbeeld van seriematige woningenbouw in de 17e eeuw treffen we aan aan de Oude Turfmarkt in Amsterdam (nrs. 145 en 147). Oorspronkelijk gebouwd als twee identieke panden, echter niet meer als zodanig te herkennen. Met name de gevel is in de 19e eeuw ingrijpend gewijzigd. Toch misstaan deze gevels helemaal niet naast elkaar. Ze delen hetzelfde DNA.

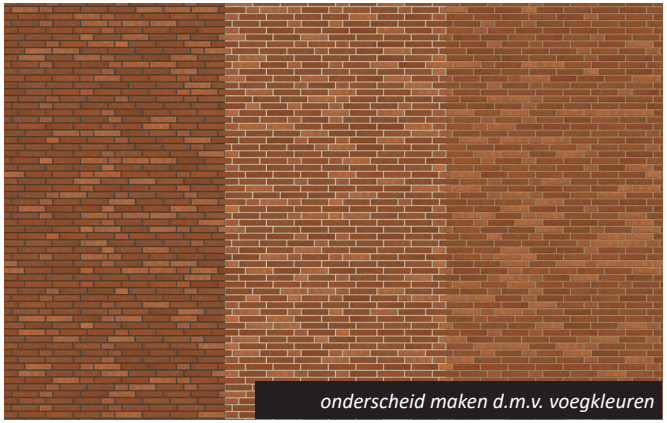
Het DNA van de beide panden zit hem in de maatverhoudingen, de verticale gerichtheid, de verhouding open en gesloten gevelvlak. Bij de verbouwing is het DNA van beide panden gelijk gebleven.

grondgebonden woningen zonder individuele expressie

schematisch weergave van de gevel

gelijke kozijnkleur en variatie in voegen geeft een rustig beeld

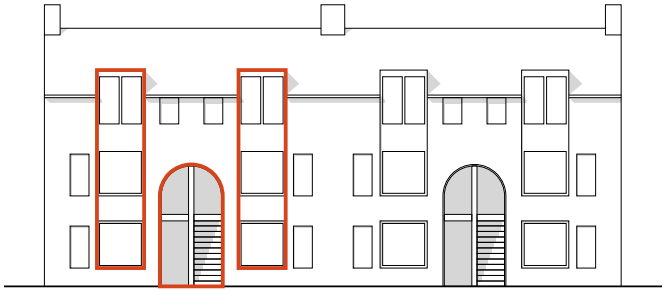

gelijke gevels met verschillende kozijnkleuren geeft een rommelig beeld

onderscheid maken d.m.v. voegkleuren

portieken

anoniem en openbaar portiek

de portieken zijn vormgegeven
met een karakteristieke rondboog

een sterk gearticuleerde entree

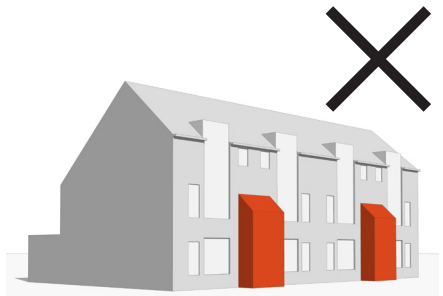
warm en eenvoudig interieur

gelaagdheid in het ontwerp

een beeld over de gehele hoogte

een anoniem doosje tegen de gevel geplakt

een hekwerk als afsluiting

een gebouwd portiek

problematiek

De verschillende typen gestapelde woningen in Ekster hebben allemaal trapopgangen die voor iedereen toegankelijk zijn, dit geldt voor de woningen met een galerij-ontsluiting maar ook voor de woningen met een portiekontsluiting. Sommige portieken zijn tevens doorgangen naar achtergelegen brandgangen.

De open trappen en de positionering van doorgangen en vrijstaande trappenhuizen veroorzaakt veel sociaal onveilige situaties.

aanpak

In voorkomende gevallen zullen trapopgangen worden afgesloten. Dat betekent dat woningen een adres krijgen aan de straat in plaats van bovenaan een trap of galerij. De beneden-bovenwoningen van blok 9 en 10 krijgen een nieuwgebouwd portiek dat tevens ruimte biedt aan bergingen voor deze woningen. Hiermee kunnen de groepjes bergingen die her en der staan worden gesloopt, dit biedt kansen voor een beter openbare en/of collectieve ruimte.

Afsluiten van trapopgangen kan middels hekwerken of gebouwde portieken. Naast afsluiten dient ook bijzonder aandacht te worden besteed aan de verlichting om de sociale veiligheid van de trapopgangen te verbeteren.

architectuur

Inspiratiebron voor de architectuur van de nieuwe portieken is de bestaande architectuur van deze buurt. Een karakteristiek architectonisch element dat te vinden is in deze buurt zijn de grote ‘gaten’ rondboogvormige gevelopeningen. De uitdaging is om deze herkenbare vorm uit te buiten voor de nieuw vorm te geven portieken.

De nieuwe portiekvolumes, tezamen met het groot onderhoud aan de woningen (onder andere nieuwe hekwerken en nieuwe dakpannen) zorgen voor een verrijking van het beeld van de wijk. De materialen sluiten nauw aan bij het huidige materialenpalet, ze zoeken niet naar contrast maar naar verrijking van het palet.

voortuinen

problematiek
Op veel plekken in deze buurt treffen we voortuinen aan die niet of nauwelijks gebruikt worden en er daarom rommelig en versleten bij liggen. Daarnaast is er bij de gestapelde woningen de merkwaardige situatie dat voortuinen niet direct vanuit de eigen woning toegankelijk zijn maar enkel via de portiek. Dit komt het gebruik en onderhoud niet ten goede.

aanpak
Om deze situaties te verbeteren zijn enkele mogelijke ingrepen ontwikkeld die afhankelijk van de specifieke locatie ingezet kunnen worden.

De basisingreep is een compacte, uniforme, haag die wordt geplaatst tussen de voortuin en het trottoir.

Op plekken waar een voortuin door afmeting of oriëntatie niet gebruikt wordt en waar de toekomstige verwachting ook is dat deze niet zal worden gebruikt kan gekozen worden om de voortuin in zijn geheel op te heffen. Een gedeelte kan dan toegevoegd worden aan het trottoir en een gedeelte zal worden benut om een blokhaag te positioneren die fungeert als afstandhouder tussen publiek en privé.

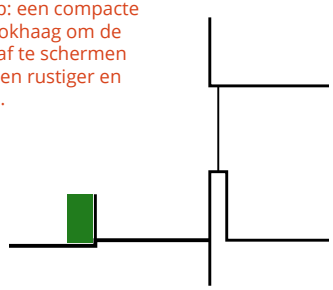
Een andere optie is om de voortuin bereikbaar te maken vanuit de woningen door de gevelopeningen op de begane grond uit te zagen tot de vloer. Hierdoor ontstaat een situatie waarbij het gebruik een stuk vanzelfsprekender wordt en de kans op verrommeling minder aanwezig is. Deze voortuinen zullen allemaal met één uniforme groene haag worden afgeschermd.

De meest ingrijpende optie is een erker realiseren in plaats van een voortuin. Hiermee wordt extra oppervlak aan de woning toegevoegd en een woonruimte met meer directe betrokkenheid op de straat gerealiseerd.

De voortuinen kunnen ook verkleind worden tot een compacte voortuin afgezoomd door een haag of een Delftse stoep. In beide opties kan de ingreep worden ingezet om meer sociale interactie en gevoel van eigenaarschap te stimuleren.

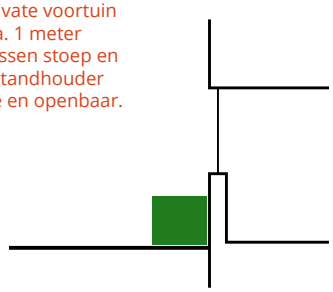

uniforme groene erfafscheiding

basisingreep: een compacte uniforme blokhaag om de voortuinen af te schermen zorgt voor een rustiger en groen beeld.

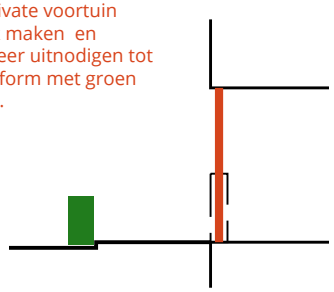

blokhaag tegen de gevel

optie #1: private voortuin opheffen, ca. 1 meter blokhaag tussen stoep en gevel als afstandhouder tussen privé en openbaar.

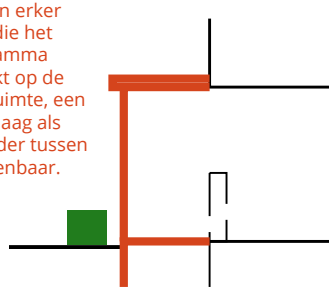

pui die direct toegang geeft tot de voortuin

optie #2: private voortuin toegankelijk maken en daarmee meer uitnodigen tot gebruik, uniform met groen afschermen.

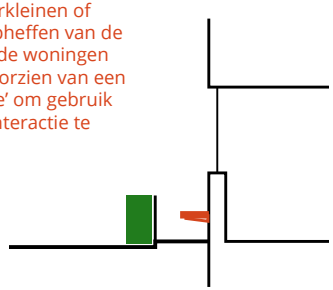

een repetitie van witte doosjes

optie #3: een erker toevoegen die het woonprogramma meer betrekt op de openbare ruimte, een kleine blokhaag als afstandhouder tussen privé en openbaar.

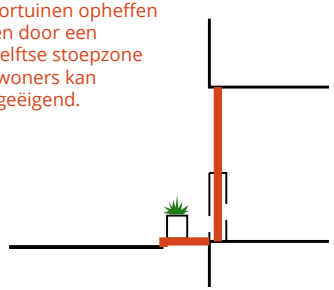

een muurbankje

optie #4: verkleinen of helemaal opheffen van de voortuinen de woningen collectief voorzien van een ‘muurbankje’ om gebruik en sociale interactie te stimuleren.

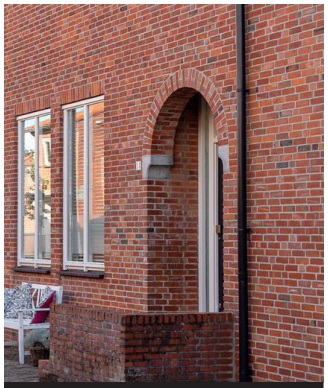

Delftse stoep

optie #5: voortuinen opheffen en vervangen door een compacte Delftse stoepzone die door bewoners kan worden toegeëigend.

inbreidingen Ekster/Lijster/Koolmees

aandacht voor de entree

begane grond opent zich naar de openbare ruimte

robuuste dakkapellen doorbreken de daklijn

herkenbare entree

gekoppelde gevelopeningen

kopgevel = voorgevel

koppen aan het spoor: eenheid in verscheidenheid

overgang naar de kop

afwijkende materialen

Voor zowel de appartementen als de grondgebonden woningen geldt dat ze weliswaar passen binnen het beeld van de hele buurt, maar dat ze ook duidelijk een nieuwe kwaliteit laten zien, monotonie doorbreken en frisse nieuwe blikvangers zijn in de wijk. Potentiële inbreidingen sluiten in architectuurtaal aan op de bestaande architectuur maar zijn in materialisering rijker en meer divers. De bestaande architectuur heeft een aantal identiteitsbepalende kenmerken die onderscheidend zijn voor deze buurt. De woningen in deze buurt, zowel gestapelde als grondgebonden woningen, zijn verticaal georiënteerd. Dakvlakken hebben een ondergeschikte rol ten opzichte van de gevels. Een bijzonder detail dat zowel in deze buurt als in Stijl terugkomt zijn de rondboogvormige portieken.

koppen aan het spoor

Het aanbouwen van de koppen aan het spoor is een interessante inbreidingsoptie die meerdere doelen dient:

- Ze zorgt voor een meer diverse sociaal economische samenstelling van de wijk door het toevoegen van koopwoningen;
- Ze sluit problematische binnenhoven af en genereert daarmee de kans om deze succesvol om te vormen tot collectieve tuin;
- Ze geeft de wijk een sterke identiteit aan het spoor.

spelregels architectuur

- Gevels grenzend aan de openbare ruimte worden behandeld als voorgevels. Volumina in het groen zijn derhalve alzijdig en kopgevels van rijwoningen worden geopend naar de openbare ruimte door de voordeur in deze gevel te positioneren;
- Gevels kennen een sterke verticale geleding;
- Dakgoten worden onderbroken door dakkapellen en dakvlakken zijn terughoudend in het beeld;
- Entrees van woningen hebben een rondboogvorm en zijn met aandacht voor detail ontworpen;
- Het woonprogramma van grondgebonden woningen is ook op de straatzijde van de woningen georiënteerd;
- De koppen aan het spoor komen qua architectuur voort uit de bestaande rijwoningen en beneden-bovenwoningen waar ze op aansluiten. Aan het spoor krijgen ze echter een eigen karakter, eventueel met een afwijkend materiaalgebruik;
- De koppen aan het spoor zijn familie van elkaar;
- De nieuw te bouwen koppen aan het spoor voorzien in nieuwe trappenhuizen voor de beneden-bovenwoningen.

In de bouwenvelop van een inbreiding kunnen nadere, meer specifieke, bepalingen worden opgenomen.

hekwerken

concept
De hekwerken spelen een belangrijke rol in het meer identiteit geven van de afzonderlijke buurten. De buurten zijn gebouwd in een architectuur met weinig ornament. Het vervangen van balustrades en balkonhekken is een kans om de architectuur een verdiepingsslag te geven. Een hekwerk dat met zorg is ontworpen, met aandacht voor detail en waarbij is nagedacht over het gebruik, straalt dat uit en nodigt bewoners ook uit om er anders mee om te gaan.

ontwerp
De hekwerken worden altijd voor balkon of vloerranden gepositioneerd, daardoor ontstaat er een helder element en geen stapeling. Door gebruik te maken van een buurtspecifiek patroon en een buurtspecifieke accentkleur draagt het hekwerk bij aan de identiteit van de buurt.

materiaal
Hekwerken worden uitgevoerd in uitgesneden staal of glas met een zeefdruk.

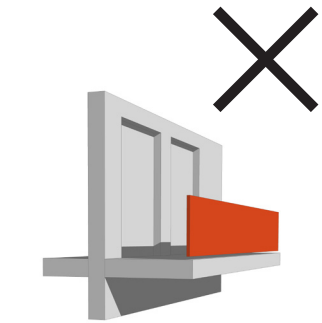

mooi ontworpen balkonhekken die worden toegeëigend

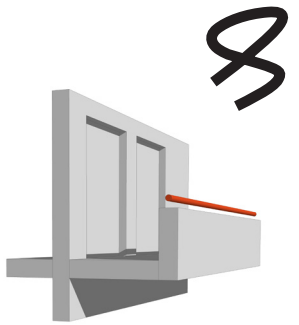
een balkonhek met geïntegreerde oplossing voor plantenbakken

hekwerken zijn een meerwaarde voor de beleving van gallerijen

hekwerk voor de gallerijvloer

hekwerk niet op de vloer

hekwerk voor de vloerrand

buisprofiel op borstwering

poorten & erfafscheidingen

diverse technieken om de hekwerken, poorten en balkonhekken te maken

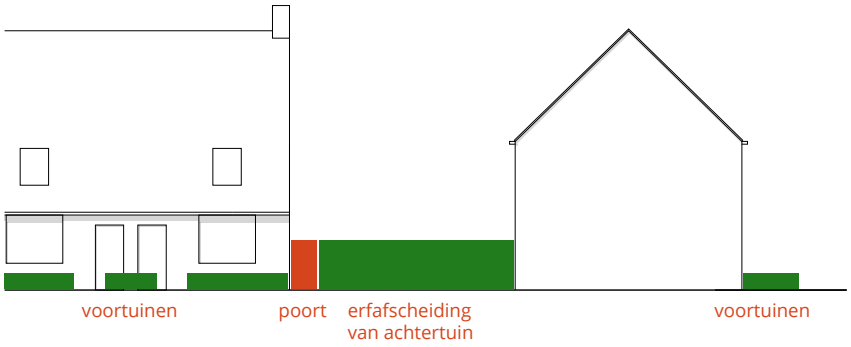
voortuinen met uniforme blokhagen

poorten vormen een verrijking van het beeld

een hoog begroeid scherm

poorten

Poorten worden gebruikt om brandgangen af te sluiten voor iedereen behalve de bewoners van een bouwblok. Dit resulteert erin dat de binnenruimte van een bouwblok meer van de bewoners wordt en niet meer functioneert als kruip-door-sluip-door route.

spelregels

- De poorten borduren voort op het thema van een buurt;
- Thermisch verzinkte spijlenhekwerken zijn uitgesloten;
- Poorten zijn ontworpen elementen die bijdragen aan de identiteit per buurt. Ze zijn gecoat in een kleur die ook per buurt verschillend kan zijn;
- Poorten verrijken de architectuur en voelen daardoor niet aan als vervelende, functioneel noodzakelijke, obstakels.

erfafscheidingen

Nieuwe erfafscheidingen die worden gerealiseerd, bijvoorbeeld op de plek van gesloopte en verplaatste bergingen, hebben een groen karakter of een bouwkundige uitstraling die aansluit op de architectuur van de woningen.

EKSTER

bruggen

concept
De bestaande houten balustrades van de bruggen ogen gedateerd en versleten. Door een nieuwe vormentaal voor de leuningwerken ontstaat een ‘familie’ van bruggen, ook als vervanging van de constructie niet noodzakelijk is. Per buurt kan een verbijzondering worden aangebracht die bijdraagt aan de herkenbaarheid en oriëntatie in de wijk.

De leuningwerken zijn transparant en hebben een overwegend horizontaal karakter dat met name wordt bepaald voor een robuust gedimensioneerde houten bovenregel. De kleur van de hekwerken heeft een donkere toon, is terughoudend en past goed bij het bestaande metselwerk. Eventueel kan de bovenregel licht getoogd worden om een spannender beeld en meer continuïteit te realiseren.

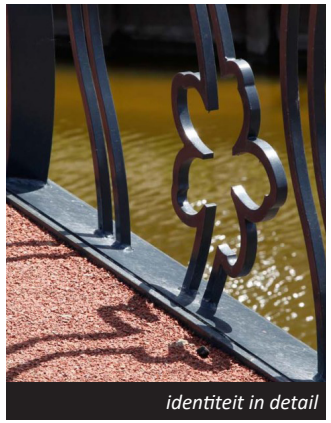
bruggen over de gracht
Stevige gemetselde duikerbruggen met een getoogde waterdoorlaat. De gemetselde brug gaat over in gemetselde beschoeiing. De nieuwe hekwerken volgen de contour van het metselwerk tot ongeveer halverwege de overgang van brug naar beschoeiing. De hekwerken hebben een horizontaal en langgerekt beeld.

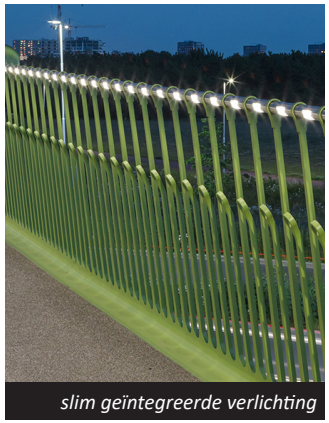
bruggen over de singel
De bruggen over de singel zijn ook gemetseld maar langgerekter van karakter. De leuningwerken lopen van begin tot eind van de het metselwerk.

overige bruggen over de singel
Naast de gemetselde bruggen zijn er ook eenvoudigere langzaamverkeersbruggen. Deze vormen een familie met de overige bruggen. Het leuningwerk van deze bruggen vormt een eenheid met het dek en de brugdekrand. Dit resulteert in een lichtvoetig, horizontaal en langgerekt beeld.

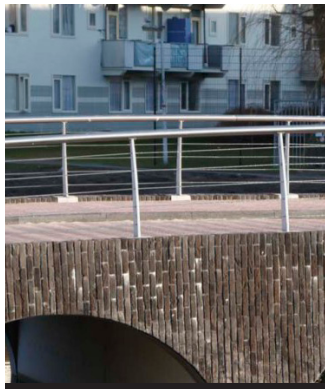
nieuwe bruggen
Nieuwe bruggen vallen ook in één van bovenstaande categorieën en dienen qua ontwerp dezelfde spelregels te volgen.

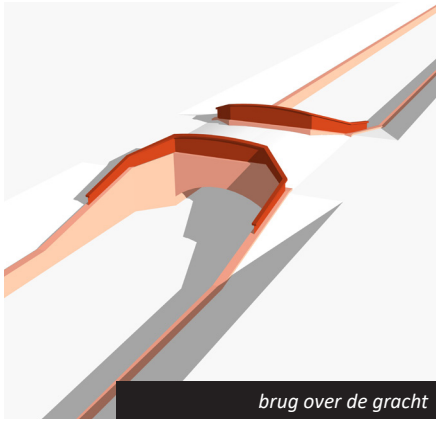

het archetypische beeld van de een brug over een gracht

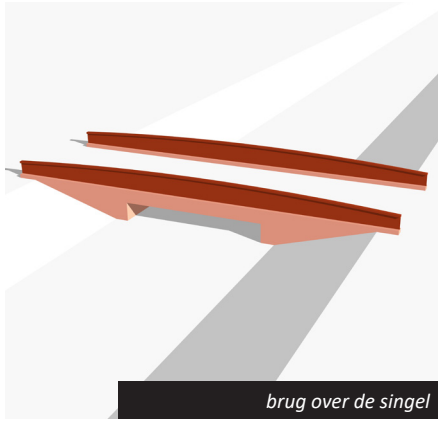

identiteit in detail

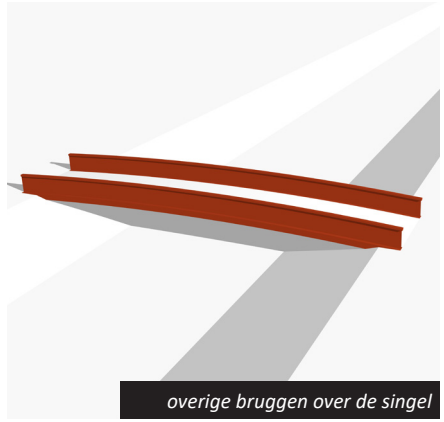

slim geïntegreerde verlichting

robuuste houten bovenregel

transparant leuningwerk

brug over de gracht

brug over de singel

overige bruggen over de singel

nutsvoorzieningen

nieuw
Ten behoeve van het warmtenet zullen er in de wijk voorzieningen moeten worden gebouwd, daarnaast zullen er ook ingrepen plaatvinden aan het elektriciteitsnet. Deze en andere nieuwe nutsvoorzieningen kunnen behoorlijke afmetingen hebben en dus beeldbepalend zijn. Ze dienen daarom met aandacht ingepast te worden door ze zorgvuldig te detailleren en in vorm en materiaal- en kleurgebruik aan te laten sluiten op de omliggende bebouwing. Ze kunnen ook een extra betekenis krijgen door ze te combineren met bijvoorbeeld een bankje of natuurinclusieve maatregelen. Indien er inbreidingen plaatsvinden geniet het de voorkeur om nutsvoorzieningen waar mogelijk op te nemen in dit nieuwe bouwvolume.

bestaand
Bestaande nutsgebouwen worden waar mogelijk aangepakt om ze aan te laten sluiten op bovenstaande kwaliteit. Een andere strategie voor de bestaande gebouwen is camoufleren met groen.

in vormentaal en in kleur- en materiaalgebruik afgestemd op de omliggende woningen

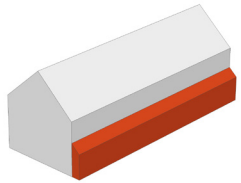

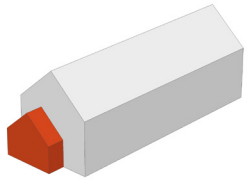
aandacht voor details

uitbouwen

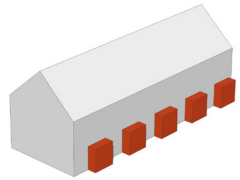
zichtbaar vanaf de openbare weg
Voor een woninguitbreiding die zichtbaar is vanaf de openbare weg geldt dat ze geen afbreuk doet aan de oorspronkelijke architectuur van de woning en de eenheid in de buurtjes. Kleur- en materiaalgebruik sluit aan op bestaand (zie ook de kleuren en materialen voor de buurt). Substantiële uitbreidingen aan de voorgevel hebben een schuine kap en vormen een vanzelfsprekende eenheid met de woning. Op de kopgevels worden uitbouwen ook voorzien van kappen. Uitbouwen die onmiskenbaar ondergeschikt zijn aan het hoofdvolume van de woning, zoals erkers, hebben een meer abstracte verschijning die zich laat lezen als kleine toevoegingen aan het hoofdvolume.

- uitbreiding aan de voorzijde over de gehele breedte heeft een schuine kap en vormt in vormentaal meer een eenheid met de gehele woning

- uitbouwen op de koppen zijn voorzien van een kap en doen mee in de architectuur van de woning

- kleine, meer erkerachtige, aanbouwen, die door hun afmetingen duidelijk ondergeschikt zijn aan het hoofdvolume, zijn meer vormgegeven als abstract gedetailleerde toevoegingen

referentiebeelden van principes voor uitbouwen die grenzen aan de openbare ruimte

EKSTER

beplanting en materialen buitenruimte

EKSTER

Verharding

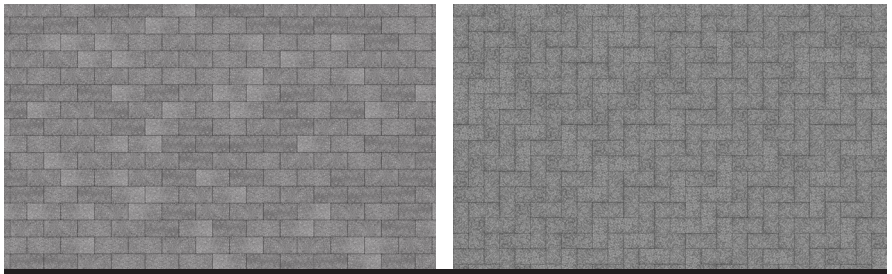
- Hergebruik betonmateriaal rij- en parkeervakken en banden;
- Gebakken klinkers waalformaat in de voetpaden;
- Waar van toepassing de paden tussen voetpad en voordeur in hetzelfde materiaal als de trottoirs realiseren.

beplanting

In het algemeen is het streven om ‘gras’ zoveel mogelijk te vervangen door bloemrijk grasland. Om een rustig beeld te kunnen geven aan de wijk zal dit als basisbeplanting doorgetrokken worden door de hele wijk. Door het maken van een bloemrijk grasland wordt het leefmilieu verrijkt van veel soorten insecten. Dit verrijkt vervolgens weer de fauna die daarvan afhankelijk is zoals diverse soorten vogels, reptielen en amfibieën.

De beplanting langs de gracht zal meer variatie krijgen. Ook het uitdunnen van de bomen zal meer zonlicht toelaten langs de grachten. Om de grachten meer leven en kleur te geven wordt op verschillende plekken in grotere lengtes een kokosrol aangebracht net onder het laagste waterpeil. De rol is ingeplant met diverse waterplanten. Op de rol zullen na verloop van tijd naast de ingeplante soorten, meerdere plantensoorten zich vestigen. De oever wordt zo aantrekkelijk voor onder andere insecten die in de overstaande begroeiing kunnen overwinteren. In de groene oevers naast de gemetselde kademuren wordt het bestaande assortiment uitgedund en vervangen door een grotere diversiteit aan vaste plantensoorten.

De oever vormt de ‘gouden rand’ van de singel. De ondiepe en droge oeverzone langs de singel heeft een belangrijke betekenis voor het watersysteem: voor de waterkwaliteit, de landschappelijke waarde en de biodiversiteit. Daarom is het van grote ecologische waarde om oeverbeplanting aan te brengen aan de singel. Diversiteit en kleur zullen de belevingswaarde van de singel sterk verbeteren.

hergebruik van beton straatstenen

kleur van gevel overnemen op wandelpaden

kokosrol

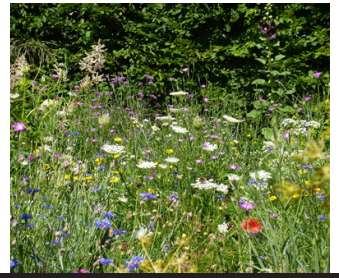

variatie in groenblijvende heesters langs de gracht

bloemrijk grasland in buurtpark en grasstroken

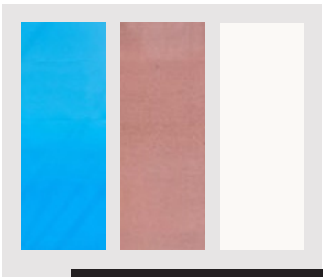

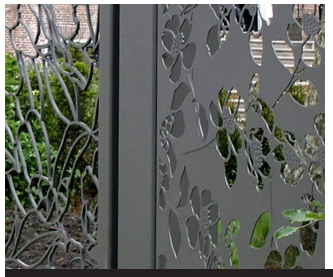

oeverbeplanting

kleuren en materialen architectuur

voorbeeldpatroon eksterbuurt

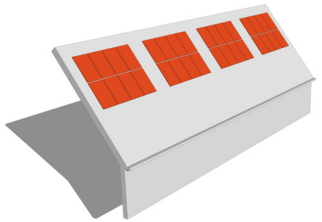

kleurgebruik eksterbuurt

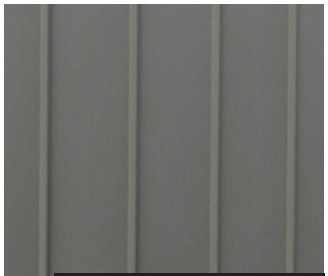

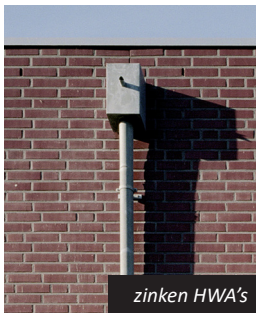
één patroon op als stalen hek of als zeefdruk op glas

rood-bruin gemeleerde pannen

PV-panelen kleuren bij de dakpannen

PV in aaneengesloten vlakken

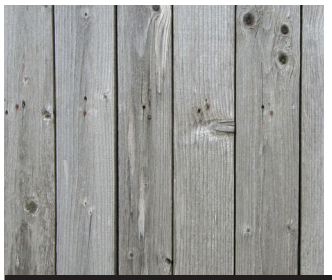
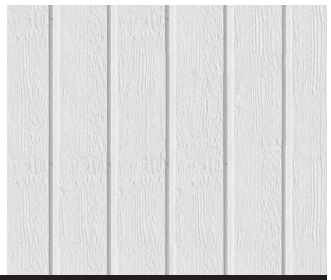

zijwangen dakkapellen in zink

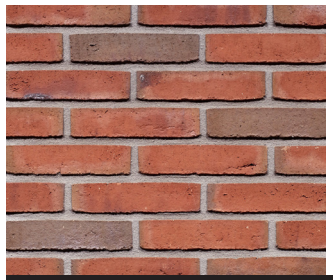

zinken HWA's

accenten van architectonisch beton, tegelwerk, contrasterend (wit/licht) metselwerk of reliëfmetselwerk

gevelbetimmering in onbehandelde of wit geschilderde houten delen

nieuwe baksteen passend bij bestaand maar rijker van kleur en structuur

De hier afgebeelde en opgesomde kleuren en materialen gelden voor alle ingrepen in deze buurt, voor grootonderhoud aan en renovatie van bestaande bebouwing, uitbreidingen en inbreidingen. Tenzij in een voorgaand hoofdstuk expliciet andere kleuren en materialen worden genoemd of vrijheid wordt gegeven om afwijkende materialen toe te passen.

patroon
- Gebaseerd op vogelmotieven;
- In staal of als zeefdruk op glas.

kleurgebruik
- Terughoudend kleurgebruik (warm grijswit en rood aansluitend op het metselwerk) met één accentkleur (blauw);
- Warm grijswit: kozijnen, hekwerken, dakranden, voorkanten van dakkapellen;
- Rood: lateien e.d. onderdelen die niet geaccentueerd hoeven te worden;
- Blauw: accenten in de gevel, draaiende delen, hekwerken en poorten.

gevels
- Nieuwe gevels worden uitgevoerd in rood-bruin metselwerk;
- Voegen worden diepliggend (ca. 5mm) en in donkere tinten uitgevoerd (tenzij expliciet anders aangegeven);
- Metselwerk sluit aan op bestaand maar met meer kleurnuances en textuur;
- Metselwerk in wasserstrichtstenen;
- Accenten kunnen worden gemaakt d.m.v. reliëfmetselwerk, architectonisch beton, licht metselwerk en/of tegelwerk.

daken
- Dakpannen in rood-bruin tinten;
- Zijwangen van dakkapellen zijn terughoudend van kleur, donkergrijs, en duurzaam gematerialiseerd in zink;
- HWA's uitvoeren in zink en mee laten doen in de architectuur;
- PV-panelen sympathiek kleurend bij de dakpannen, het frame waarin de panelen zijn gemonteerd heeft de kleur van de PV-panelen;
- PV-panelen worden in één aaneengesloten vlak geplaatst en houden afstand tot de nok en de rand van het dak (ca. 3 pannen);
- Platte daken worden uitgevoerd als groendak.

natuurinclusiviteit
- Maatregelen zoals vleermuiskasten, vogelnestkasten, voorzieningen voor insecten, etc. dienen integraal onderdeel te zijn van de architectuur.

GRUTTO/REIGER/NACHTEGAAL

bestaande situatie

